

Naša anketa

Hovorí sa, že spoľahlivosť je najcennejšia valuta. Áno, takou menou platil, platí a aj v budúcnosti chce platiť SZPB. Akou menou sa však platí nám za dodržiavanie a šírenie protifašistických zásad?

Milan Urban, predseda ObIV SZPB Trebišov: – K najcennejším valutám okrem spoľahlivosti by som pridal aj zodpovednosť a nesmie chýbať hrdosť, ktorá mnohým našim členom chýba. Nepochopiteľné a nedôstojné je správanie našich členov, ktorí sa na oblastných pietnych podujatiach nezaradia medzi členov SZPB, ale do iných skupín. Pripomínam im, že naši dedovia a otcovia boli tiež Slováci, ktorí s hrdosťou a odvahou brali do rúk zbraň aby z našej vlasti hnali fašistov, ktorých spomínaní členovia možno obdivujú. Možno patria do skupiny „kabátnikov“ (prezliekači kabátov), no potom nepatria medzi šíriteľov protifašistických zásad.

Michal Kuchár, tajomník ObIV SZPB, Spišská Nová Ves: – Žiadna, aspoň drvivá väčšina spoločnosti, ktorá sa vôbec nezaujíma o problematiku protifašistického odboja, si nevzái ani ešte žijúcich priamych účastníkov protifašistického odboja, ich deti a vnúčatá, ani nás členov SZPB.

Ale česť výnimkám, nájdu sa aj pedagógovia, čestné výnimky, ktorým to nie je jedno, ale tých je ako šafranu. O mladších radšej pomlčím, lebo väčšinou si z toho ťažkú hlavu nerobia, prípadne si na náš účet zavtipkujú.

Jozef Petráš, predseda ObIV SZPB, Trnava: – Najhodnotnejšiu valutu nám vytvorili naši otcovia a dedovia, ktorí sa postavili so zbraňou v ruke nemeckému fašizmu. My, ich synovia a vnuci, musíme po ich vzore túto valutu strážiť a rozvíjať.

Nemôžeme dopustiť prekrúcanie dejín a v každodennej činnosti musíme šíriť pravdu o SNP, o oslobodzovaní Slovenska. Sloboda prišla predsa z východu a nie, ako sa to snažia prekrútiť niektorí „tiež historici a politici“, že zo západu. Nemôžeme sa dať podplatiť ohlodanou kosťou, politikmi, ktorí vodu kážu a víno pijú. Slovné na zhromaždeniach sa síce protifašisticky vyjadrujú, ale s fašistami sa bratříckujú. Chýba im osobná statočnosť, alebo im je predsa len milší judášsky groš?!

Jozef Pupala, predseda ZO SZPB arm. gen L. Svobodu, Čierny Potok: – Ironicky by som povedal „Vatikánskou! Pán boh zaplať“.

Osobne si myslím, že drvivá väčšina členov to robí z presvedčenia a bez očakávanej pláce. V nedávnej minulosti si vzali našu prácu na pretras „slniečkári“. V žalúdku im leží aj náš Bojovník.

Názory respondentov sa nemusia zhodovať s názorom redakcie a vydavateľa.

Perlička

Ako dlho bude žiť vesmír?

Špecialisti z Tokijskej univerzity spolu s Národným astronomickým observatóriom Japonska vyrátali, že kozmický priestor zmizne v dôsledku mimoriadneho rozšírenia.

Výpočty boli robené pomocou super výkonného teleskopu na Havajských ostrovoch. Prezreli si 10 miliónov galaxií a chytili sa aj teórie Veľkého tresku. Dospeli k poznaniu, že teória o rozšírení vesmíru vďaka čiernej hmote je najviac dôveryhodná.

Vedci tiež zistili, že vesmír sa k svojmu finále nepriblíži tak skoro. Kvôli mimoriadnemu rozšíreniu sa vraj hviezdy roztrhajú do atómov.

Koniec vesmíru nastane o 140 miliárd rokov. Je to číslo, ktoré desaťnásobne prevyšuje súčasný vek vesmíru.

Profesor Chiaki Hikage z Tokijskej univerzity poznamenal, že teraz sa budú skúmať iné galaxie na spresnenie údajov, napísal list Asahi Simbun.

BOJOVNÍK

DVOJTÝŽDENNÍK ANTIFAŠISTOV

Ročník LXIII 18. 10. 2018 Cena 0,70 € (0,44 € pre predplatiteľov)

21

Najväčšou pomocou pre SNP bola Karpatsko-duklianska operácia

Delegácia SZPB (skupina vpravo) vzdáva úctu hrdinskej Červenej armáde.

Vieme, akú podobu mala najväčšia pomoc Sovietskeho zväzu a jeho Červenej armády Slovenskému národnému povstaniu? Vieme ju pomerat' a porovnať s pomocou iných štátov?

Ak si chceme správne odpovedať na túto otázku, vôbec nemusíme porovnávať počty dodaných zbraní, munície, liekov, na vyliečenie odsunutých zranených československých vojakov... Lebo najštedrejší bol v tom určite Sovietsky zväz.

Lenže jeho najväčšou pomocou nášmu Povstaniu bolo predsa len čosi iné. Bola ňou celá Karpatsko-duklianska operácia, ktorá sa zrodila len a len na základe nášho celonárodného volania o pomoc nášmu Slovensku, nášmu SNP a nášmu protifašistickému odbo-

ju. Z tohto pohľadu, nech sa na mňa nikto nehnevá, bol podiel pomoci západných štátov na oslobodení Slovenska spod útlaku nemeckého nacizmu a maďarského fašizmu naozaj značne marginálny.

Toto sú fakty, ktorých si je vedomý Slovenský zväz protifašistických bojovníkov a práve preto jeho členovia

(Pokračovanie na str. 4)

V Detve bola partizánska prehliadka pripomenutá v pravde!

Tohtoročnými oslavami 74. výročia legendárnej partizánskej prehliadky z čias SNP v Detve vyvrcholilo 6. októbra pripomenutie si najslávnejšieho dejinného vzopätia nášho národa – Slovenského národného povstania.

V Detve bolo SNP pripomenuté v pravde. Zaznelo nielen jeho objektívne hodnotenie, ale aj slová vďaka tým, ktorí si ich zaslúžili za boj s nemeckým nacizmom. Preto tu zazneli hymny tých štátov, ktorým sa nám

patri navždy byť vďačnými. Škoda len, že pri slovenskej, českej a ruskej hymne tu nezaznela aj hymna Francúzskej republiky na počesť vyše 200-členného francúzskeho partizánskeho oddielu.

Po privítaní hostí, pričom ako prvý bol menovaný zástupca veľvyslanectva RF Nikita Griščenko a osobitne srdečne priamy účastník SNP Jozef Kulich, sa slova ujal primátor Detvy Ján Šufliarský.

Všetkým a osobitne školskej mládeži poskytol objektívnu informáciu o tom, čo to bolo SNP, za čo sa postavilo, čo znamenalo pre Detvu a aj

(Pokračovanie na str. 5)

Momentka z kladenia vencov k pomníku padlým.

Na zamyslenie:

Úbohá rasa pygmejov Čechov (mysliac tým asi Čechoslovákov) utláča kultúrny národ. Za týmto všetkým stojí Moskva a večná maska židovského diabla.

Hermann Göring počas dní Mníchovskej zrady

ISSN 03223-2018

9 770323 201002

21

Európski vedci podozrievajú Pentagon z vývoja biologických zbraní

Medzinárodná skupina vedcov z Francúzska a Nemecka dospela k poznaniu, že jeden z výskumných programov Pentagonu, ktorý predpokladá šírenie vírusov pomocou hmyzu, veľmi pripomína pokusy vyvinúť nový druh biologickej zbrane, hovorí sa v článku časopisu Science.

Autormi materiálu pod titulkom „Výskum v oblasti poľnohospodárstva alebo nový systém biologickej zbrane?“ sú špecialisti z Univerzity Montpellier (Francúzsko), Inštitútu evolučnej biológie Maxa Plancka (Nemecko) a Freyburgskej univerzity (Nemecko).

Vedci si všimli výskum Správy perspektívnych výskumných programov Pentagonu (Darpa) pod názvom Insect Allies (čo sa dá preložiť ako „Hmyz – spojenci“), ktorý beží od novembra 2016.

Na stránke DARPA sa hovorí, že v rámci programu Insect Allies sa má vypracovať metóda, umožňujúca infikovať poľnohospodárske kultúry vírusmi, ktoré im odovzdajú nejaké užitočné gény, zvýšia odolnosť rastlín.

Medzinárodná skupina vedcov však dospela k názoru, že poznatky, ktoré sa dajú získať programom DARPA, „sa zdajú byť veľmi obmedzené na využitie v poľnohospodárstve USA alebo pri reagovaní na mimoriadne situácie“.

„Daný program sa však môže považovať za pokus vývoja biologických pôvodcov a prostriedkov ich šírenia a ak je to pravda, tak ide o porušenie Konvencie o zákaze biologických a toxických zbraní, potruhuje sa v článku.

Vedci konštatujú, bez ohľadu na to, či sa DARPA riadi cieľmi, ktoré vyhlasuje, aj maličké zmeny v programe Insect Allies umožnia využiť ho na vyvinutie „novej triedy biologických zbraní“.

Expert o US základni v Poľsku: „Zachrániť sa nebude možné“

Plány s vytvorením vojenskej základne USA v Poľsku predpokladajú projektovanie sily smerom k hranici s RF, vyhlásil námestník ministra zahraničia RF Alexander Gruško. Bude to znamenať, že „USA a ich spojenci fakticky s konečnou platnosťou prechádzajú ku schéme bezpečnosti počas studenej vojny“. Gruško tiež zdôraznil, že rozmiestnenie vojenskej základne v Poľsku bude znamenať likvidáciu Základného aktu Rusko-NATO, ktorý otvorene zakazuje takéto kroky.

Diplomat varuje, že vznik tejto základne prinúti Moskvu prijať rad obozretných „doplňkových vojensko-technických opatrení“, ktoré spoľahlivo zaručia bezpečnosť Ruska v nových podmienkach. „Máme rôzne možnosti, vrátane nenákladových, ako upevniť našu bezpečnosť“, dodal a podtrhol, že

rozmiestnenie základne bude krokom „ktorý je proti záujmom celoeurópskej bezpečnosti“.

Vojenský expert, vedúci Centra na štúdium praktických otázok národnej bezpečnosti, plk. v. v. Alexander Žilin pre rádio Sputnik povedal, že objavenie sa novej základne ovplyv-

ní situáciu v celom regióne.

„USA, rozmiestňujúc vojenské objekty na území východoeurópskych štátov, nulujú ich národnú bezpečnosť. Poľské úrady nútia Rusko aby urobilo korekcie. A keďže sa čas priletu útočných rakiet znížil na minimum, budeme musieť zaradiť Poľsko medzi štáty, po ktorých bude v čase mimoriadnej hrozby nanesený úder s predstihom. Kto z toho vyhrá? Americkí militaristi. A absolútne to prehrá každý Poliak, vrátane prezidenta Poľska – zachrániť sa nebude možné.“

Podľa ria.ru, 26. 9. 2018

Maďarský parlament odmietol pamätný rok Trianonu

Poslanci opozičnej strany Jobbik navrhli, aby bol rok 2020 pamätným rokom Trianonu, informovala tlačová agentúra MTI.

Pre Jobbik a v jeho vnímaní aj pre národnú politiku je vraj hanbou, že vládny blok strán Fidesz-KDNP spolu s opozičnou Demokratickou stranou (DK) odmietli ich návrh. Lebo pamätný rok by bol údajne dôležitý aj preto, lebo niektoré okolité krajiny pripravujú sériu

osláv storočnice (podpisu Trianonu 4. 6. 1920, čím sa vyriešili hranice maďarského štátu).

Trianonskú mierovú zmluvu podpísali v paláci Veľký Trianon pri Paríži predstavitelia mocností Dohody (V. Británia, USA, Francúzsko a Taliansko) a Maďarska.

Hoci Maďarsko túto zmluvu podpísalo a ratifikovalo, s novým stavom sa nezmierilo. Poslanci maďarského parlamentu 31. mája 2010 rozhodli, že výročie podpisu zmluvy si pripomenú každoročne pamätným dňom, ktorý bol stanovený na 4. júna ako Deň národnej spolupatričnosti.

Podľa pravda.sk, 2. 10. 2018

V Poľsku o spojení EÚ s Ruskom počas 3. svetovej

Poľský poslanec EP Janusz Korwin-Mikke v článku pre „Najwyższy Czas“ napísal, že čoskoro sa začne nová svetová vojna a predpovedal v nej spojenectvo Ruska s Európou.

„Situácia je naozaj vážna. Mier sa od konfliktu drží len vďaka tomu, že obe strany disponujú atómovou zbraňou. Ľudia opäť chcú vojnu. Mladíci túžia dosiahnuť hrdinstvá, ako aj ich predkovia, a muži chápu, že vojna urobí koniec nadvláde feministiek a gayov, a zároveň oslabí moc úradníkov. Otázkou však je, či sa nedá zbaviť týchto parazitov, ktorí sú nebezpečenstvom pre existenciu národov, nejakým iným spôsobom?“ – píše poľský poslanec.

Korwin-Mikke vidí príznak blížiacej sa vojny „v objavení sa

nových spojení“. Ešte pred polrokom sme vraj Rusko a Čínu nazývali nepriateľmi, no situácia sa už mení. Ďalej poukázal na nedávne slová Jeana-Claude Junckera, že Európa stráca pozície na globálnej aréne a aj hospodársky potenciál. Naopak Rusko je „dôležitým svetovým hráčom“, bez ktorého sa „téma bezpečnosti v Európe nedá posudzovať“.

Korwin-Mikke poukazuje aj na iné Junckerove vyhlásenia. Napríklad, že: „Musíme sa naučiť rozprávať s Rusmi ako s rovnoprávnymi partnermi“, „nepáči sa mi súčasná rétorika, nachádza-

júca sa svojimi koreňmi v epoche studenej vojny“, „mali by sme počúvať aj ostatný svet“.

Korwin-Mikke sa nazdáva, že ďalšie udalosti na svetovej aréne sa budú rozvíjať podľa príbehu, zhodnému s antiutopickým románom Georgea Orwella „1984“. „USA, V. Británia a Austrália teraz vystupujú ako štáty s rozvinutým socializmom. Východ si žije svojím životom, a Európania v podstate nevedia, čo sa tam deje. A teda ak sa teraz vytvorí zväzok EÚ – Rusko, vznikne, ako to predpovedal Orwell, tretí blok. Súperenie o Afriku, o ktorom písal, sa už začalo,“ povedal poslanec.

Podľa vz.ru, 8. 10. 2018

Čo píšú iní

Najvyššia rada Ukrajiny schválila „banderovský“ pozdrav

Najvyššia rada podporila prezidentov návrh zákona o zavedení „banderovského“ pozdravu „Sláva Ukrajine“ v armáde. Dokument upravuje stanovy vnútornej, posádkovej a strážnej služby OS Ukrajiny a tiež bojovú chartu. „Na pozdrav veliteľa alebo nadriadeného dôstojníka ‘Sláva Ukrajine’ všetci nastúpení vojaci odpovedajú ‘Hrdinom sláva’,“ uvádza sa v novom znení stanov. Okrem toho sa pri oslovovaní členov armády už nebude používať slovo „súdruh“, ale „pán“.

Pozdrav „Sláva Ukrajine“ – „Hrdinom sláva“ je heslo Ukrajinskej povstaleckej armády (UPA), ktorá spolupracovala s nacistickým Nemeckom.

HSP, 5. 10. 2018, Sputnik (krátené)

Merkelová navštívila pamätník Jad va-šem v Jeruzaleme

Nemecká kancelárka vo štvrtok 4. 10. 2018 počas návštevy pamätníka holokaustu Jad va-šem v Jeruzaleme povedala, že Nemecko je zaviazané odmietat antisemitizmus, nenávisť a násilie.

„Pred takmer 80 rokmi, počas noci pogromov 9. novembra, židovský národ v Nemecku čelil nenávisti a násilium neočakávaného rozsahu,“ povedala Angela Merkelová. Čo však nasledovalo potom, boli podľa nej bezprecedentné zločiny holokaustu. „Z toho vyplýva trvalá zodpovednosť Nemecka pripomínať si tieto zločiny a postaviť sa proti antisemitizmu, xenofóbii, nenávisti a násilium.“

Pravda.sk, 4. 10. 2018 (výňatok)

K 80. výročiu mníchovskej dohody západných demokracií s Hitlerom

Mníchovská hanba sa nezrodila v samotnom Mníchove. Pripravila ju krátkozrakosť západných demokracií, vďaka ktorej Hitlerovi v marci 1938 bezproblémovo anektovali Rakúsko a vyhlásili ho za jednu z krajín ríše.

Keď rakúsky kancelár von Schuschnigg oznámil Hitlerovi, že v prípade agresie spojenci nenechajú jeho krajinu napospas osudu, führer pohľadavo odvrkol: „Neverte tomu, že niekto na svete môže tomu zabrániť! Taliansko? O Mussoliniho sa nebojím, s Talianskom ma spája blízke priateľstvo. Anglicko? Kvôli Rakúsku ani prstom nehne... Francúzsko? Jeho doba skončila. Doteraz som dosiahol všetko, čo som si zaumienil!“

Hitler prekukol svojich západných partnerov. Vládnuce kruhy Anglicka a Francúzska chceli v ňom vidieť toho, kým aj bol – nepriateľa Sovietskeho zväzu. Ešte v novembri 1937 predseda tajnej rady britského vládneho kabinetu E. Halifax v rozhovore s führerom nazval Nemecko „baštou Západu proti bolševizmu“ a súhlasil s tým, aby bola Nemcom ponechaná voľná ruka pri zmene „európskeho poriadku“ na úkor Danzingu a Československa.

* * *

Do delenia Československa sa na základe rady Hitlera, ktorú dal maďarskému admirálovi Horthymu (Ak chceš jesť, pomáhaj pri varení) zapojilo Poľsko a Maďarsko. Poľsko rozmiestnilo svoje vojsko v Tešínskej oblasti.

Jurij Rubcov, doktor historických vied, profesor Vojenskej univerzity MO RF

Velvyslanectvo RF v SR, 4. 10. 2018

Mohol by sa dnes opakovať Mníchov 1938?

...ako sú na tom hlavní aktéri vtedajších mníchovských udalostí dnes? „Hlavným nezdarným spojencom bolo v septembri 1938 Francúzsko. Krajina, ktorá bola pre medzivojnové Československo sčasti naozaj srdcovou záležitosťou. Inšpirovala tvorcov našej vtedajšej ústavy, tvorbu armády aj politického systému ako takého. Práve jej podiel na diktáte z Mníchova bol asi najviac. Dnes môžeme špekulovať, ako vníma Čechov a Slovákov, respektíve strednú Európu, francúzsky prezident Emmanuel Macron a jeho administratíva. Ten, ako jeden z hlavných európskych lídrov, nevníma priestor, v ktorom žijeme, práve v pozitívnych súvislostiach. Kritizuje vedenie stredo európskych štátov za odmietavý postoj k pre-rozdeľovaniu ilegálnych migrantov,“ dodal historik a predseda českej Spoločnosti Edvarda Beneša Pavel Carbol.

„Vkráda sa preto otázka, či aj napriek takým zásadným nezhdám v otázke migrácie by Macronova administratíva v prípade potreby vstúpila kvôli nám do vojny. Je predsa jedným z našich hlavných spojencov v NATO. Neskončilo by sa to rovnako ako

(Pokračovanie na str. 5)

Ja som tam bol

Autor Juraj Šebov knihe, ktorú uviedlo do života Múzeum židovskej kultúry ako svoju 119. publikáciu, približuje strastiplnú životnú cestu Arnošta Rosinu, židovského rodáka zo Slovenska, ktorému sa podarilo utiecť z nemeckého nacistického koncentračného tábora smrti v Auschwitzi.

Rosinov príbeh je pre dnešnú spoločnosť varovaním pred podceňovaním nebezpečenstva nacistickej ideológie, ktorá „v mene Nemecka“ považovala za samozrejme zabíjanie bezbranných Židov, ako aj tých, ktorí pomáhali pri ich záchrane. Nacisti väzňov v koncentračnom tábore v Auschwitzi (nemeckej fabrike na smrť) beztriestne

zabíjali. Životnosť väzňa bola maximálne 3 mesiace. Tých, čo nepozabíjali, nakoniec podľahli vyčerpaniu z ťažkej fyzickej práce alebo ich skolila choroba. Aj vzhľadom na skutočnosť

ti publikované v tejto knihe by súčasná spoločnosť mala byť na pozore pred pokusmi o prekrocenie a zľahčovanie historickej pamäti o nemeckých nacistoch. –vič–

Britský politológ o predvojnovom fašizme v Pobaltsku

„Keď som sa raz prehrabával cez historické dokumenty v britskej knižnici, narazil som na toto,“ hovorí politológ z Veľkej Británie Alexander Nekrasov. Jeho slová sú na video: https://www.youtube.com/watch?v=_GVVnuakThA a počujeme ich od 6.55 minúty.

V roku 1939, ešte pred vstupom sovietskych vojsk do Pobaltska (tzn. pred 17. 9. 1939), delegácia z britského parlamentného výboru pre zahraničné záležitosti navštívila všetky tri pobaltské republiky a po návrate do V. Británie vypracovala správu o aktuálnom stave vo všetkých troch republi-

kách, ktorá sa dnes nachádza v britskej knižnici. V správe bolo napísané, že „vo všetkých troch republikách sú fašistické režimy, že sa v nich najhrubším spôsobom porušujú ľudské práva, že tam miznú ľudia a potom už o nich nikto nič nepočuje, že vlády sú jednoducho fašistickým režimom, ktorý funguje proti svojim ľuďom,“ povedal britský politológ Alexander Nekrasov a kladie si rečnícku otázku: „Kto to vyhlasoval? Boli to poslanci britského parlamentu o slobodných republikách Pobaltska“.

V. Mikunda, podľa youtube.com z 28. 9. 2018

Prezident RS neumožní vstup BaH do NATO

Milorad Dodik, prezident Republiky srbskej, ktorá je súčasťou Bosny a Hercegoviny, vyhlásil, že nedovolí, aby krajina vstúpila do NATO.

„Nedovolíme, aby sa Bosna a Hercegovina stala členom Severoatlantickej aliancie, pretože Republika srbská podporuje zachovanie neutrality,“ povedal Dodik ruskému denníku Izvestija.

Prezident zdôraznil, že nikdy nezahlasuje v prospech takejto

iniciatívy. „Je to moja povinnosť a znamená to, že Bosna a Hercegovina nikdy nevstúpi do tejto organizácie,“ uviedol.

Podotkol však, že nemá nič proti účasti vojakov z Republiky srbskej na medzinárodných misiách s mandátom OSN, in-

formuje tlačová agentúra TASS.

Bosna pozostáva zo srbskej entity, moslimsko-chorvátskej entity a centrálnej vlády, ktorá obe spája v krehkom partnerstve. Medzi bosnianskymi moslimami a bosnianskymi Srbmi, ktorí proti sebe stoja od podpísania Daytonskej mierovej dohody v roku 1995, ktorá ukončila občiansku vojnu, je stále napätie. –r–

Memento a varovanie „Hrdinov“ Jaroslava Žiaka

Dňa 2. 10. 2018 sa vo Výstavnej sále Univerzitetnej knižnice v Bratislave uskutočnilo otvorenie výstavy Jaroslava Žiaka Hrdinovia. Výstava je súčasťou projektu Storočnica Jána Kadára.

Ján Kadár, režisér Obchodu na korze, bol človek, ktorý prežil v pracovnom tábore v Maďarsku štyri roky a zachránil sa len šťastnou náhodou na Vianoce v roku 1944. Najrozsiahlejšiu kompaktnú časť jeho Obchodu na korze tvorí takmer tridsaťminútová sekvencia zhromažďo-

vania Židov v sobotňajšie ráno pred ich vysťahovaním do koncentračných vyhladzovacích táborov. Sme svedkami záverečnej katastrofy v tragédii, v prítomí obchodíka vidíme cez výklad ako sa pomaly zaplňa námestie ľuďmi, ktorých o pár dní, týždňov či mesiacov čaká smrť.

Jaroslav Žiak sa vo svojom fotografickom projekte snaží zachytiť tváre tých, čo prežili, tých, čo sa vrátili z pekla. Hrdinov, ktorých osobná skúsenosť je mementom a varovaním.

Denisa Žiaková

Usporiada SR medzinárodnú konferenciu o boji s antisemitizmom?

SR ju usporiadať chce a mala by sa uskutočniť začiatkom budúceho roka. Zástupcov amerických židovských organizácií – American-Jewish Committee a B'nai B'rith International o tom v New Yorku informoval MZV Miroslav Lajčák

„Partneri... otvorili otázky transatlantických vzťahov, prehlbovania spolupráce so židovskou komunitou, zvyšovania povedomia o holokauste... Špeciálnu pozornosť venovali boju proti antisemitizmu a extrémizmu a to aj v kontexte budúceho predsedníctva SR v OBSE,“ informoval tlačový odbor rezortu diplomacie.

M. Lajčák zase informoval prítomných o zámere zorganizovať medzinárodnú konferenciu o boji proti antisemitizmu začiatkom budúceho roka v Bratislave.

Podľa HSP z 29. 9. 2018

Kotleba zažaloval Danku

Marian Kotleba, predseda strany Kotleba – LSNS podal trestné oznámenie na predsedu Národnej rady SR Andreja Danku. Informoval o tom aj RTVS 9. októbra 2018.

Čo sa stalo dôvodom žaloby? Andrej Danko po júlovej návšteve Izraelu vyhlásil, že chce bojovať proti antisemitizmu a zmeniť jeho definíciu v našich zákonoch. V NR SR chce presadiť, aby pojem antisemitizmu bol jasne definovaný a ako uviedol, chce tým bojovať proti kotlebovcovi. Skupinu poslancov za stranu Kotleba – LS NS označil za vážny problém štátu, navyše ich nazval šialencami a chce s nimi urobiť poriadok, pretože odmietajú holokaust.

„Z politickej strany Mariana Kotlebu sa smejú aj v Rusku, aj v Srbsku a všade, kde si on myslí, že by ho privítali,“ povedal predseda NR SR a vyjadril nádej, že Slováci sa vo vzťahu ku Kotlebovi prebudia. Taktiež vyjadril trochu počudovania, že Kotleba vraj zostáva mimo záujmu niektorých médií napriek tomu, „čo všetko napáchal na župe“. –r–

Čaplovič je opäť riaditeľom VHÚ

Plukovník Miloslav Čaplovič je opätovne riaditeľom Vojenského historického ústavu. Hovorkyňa MO SR potvrdila, že výkon funkcie počas vyšetřovania prípadu zapožičania vyradenej vojenskej techniky ruským motorkárom, známym ako Noční vlci, bol mu iba pozastavený.

Miloslav Čaplovič uzatvoril zmluvu s Múzeom historických vozidiel Trnava, kde je konateľom Jozef Hambálek. Ten vlastní areál v obci Dolná Krupá, kde bola vojenská technika uskladnená. Práve v tomto areáli si zriadil základňu aj ruský motorkársky klub Noční vlci. Šéf motorkárskeho klubu Alexander Zaldostanov, známy ako Chirurg, je osobným priateľom ruského prezidenta Vladimíra Putina a vzťahujú sa na neho protiruské sankcie prijaté Európskou úniou, USA a Kanadou.

Zapožičanú techniku muselo občianske združenie vrátiť a fyzicky tak urobilo ešte v priebehu júla a augusta tohto roka. Členovia Klubu Noční vlci sa hlásia k pravoslávnej viere, čo ich vraj odlišuje od ostatných motorkárskych klubov, ktoré sú zapletené v kriminálnych aktivitách.

Podľa pravda.sk, 1. 10. 2018

Dňa 4. 10. 2018 bol v priestoroch vojenského útvaru Trebišov slávnostný nástup útvaru za účasti Náčelníka GŠ OS SR genpor. Daniela Zmeka. Po skončení oficiálnej časti sa D. Zmeko stretol s bývalými veliteľmi a pozvanými hosťami.

V rámci dobrých vzťahov velenia vojenského útvaru a ObIV SZPB v Trebišove boli medzi pozvanými aj jeho predseda Milan Urban a predseda trebišovskej ZO SZPB Ladislav Lippai.

Mimochodom, táto návšteva nebola až taká náhodná. Veď genpor. Zmeko pôsobil v rokoch 1990 až 2005 v Trebišove vo funkcii veliteľa čaty, roty, práporu aj útvaru.

Na záver stretnutia nás velenie útvaru ubezpečilo o ďalšom rozvíjaní našich družobných vzťahov.

–ll–

Najväčšou pomocou pre SNP bola Karpatsko-duklianska operácia

(Dokončenie zo str. 1)

tak kriticky negatívne prijali nielen spôsob osláv 74. výročia SNP, ale aj to, čo sa toho roku udialo pred oslavami Dňa hrdinov KDO.

„Okolo 4.30 hod ráno boli na mieste osláv vyvesované štátne zástavy. Medzi nimi začala plápolat aj ruská zástava,“ informovali nás členovia z oblastnej organizácie SZPB zo Žiaru nad Hronom. „Lenže už o 08.00 hod. bola ruská zástava zo stožiaru preč. Čiže naša vďačnosť Rusom za ich obeť toho roku netrvala ani štyri hodiny,“ povedali očití svedkovia. A dodali, že okrem toho zmizlo z múra aj heslo „Smrť fašizmu, kapitalizmu...“.

Ťažko súdiť, kto robí takéto amorálne ťahy, ale domnievam sa, že ak by naši predkovia vedeli, ako sa budú správať ich potomkovia voči osloboditeľom, asi by ich nikdy tak veľmi o pomoc pre Slovensko nežiadali.

V tomto roku za SZPB prehovoril na oboch stranách duklianskej hranice podpredseda ÚR SZPB Juraj Drotár. Aj on zvýraznil, že „Karpatsko-duklianska útočná operácia vojsk 1. UF na pomoc SNP bola mimoriadne cennou vojenskou pomocou“. A podporil to faktom, že už „počas prvých jej dní bolo nemecké velenie prinútené stiahnuť z ofenzívy proti povstaleckým

silám vyše 12 500 vojakov a zasadiť ich do bojov proti útočiacim sovietskym a československým vojskám“. Ďalej vysvetlil, že „najmä vďaka tomu sa podarilo stabilizovať východný úsek povstaleckého frontu a udržať ho takmer až do októbra 1944“.

Ďalej Juraj Drotár poukázal na to, že „neúprosne boje o Karpaty na fronte širokom 400 km trvali dlhých 51 dní a vyžiadali si množstvo obetí 38. armády gen. Moskalenka, v ktorej bojoval aj 1. čs. armádny zbor v ZSSR...“.

Dukla bola kedysi najväčšou previerkou bojového majstrovstva, vlastenectva a hrdinstva československých vojakov. Dnes je zase najpresnejším zrkadlom vďačnosti potomkov za bojové hrdinstvá svojich predkov a ich spolubojovníkov – červenoarmejcov. Azda aj to mal na mysli Juraj Drotár keď na Dukle vyzval: „Červenoarmejci svoj večný sen o slobode snívajú v Karpatoch, v poľskej Dukle a vo Svidníku na cintoríne vojakov Červenej armády. Nedopušťme, aby pamiatka na nich upadla do zabudnutia!“

Na záver na oboch stranách hranice odcitoval slová generála Ludvíka Svobodu, ktoré na týchto miestach vyslovil pred vyše tridsiatimi rokmi: „Pocity hlbokéj úcty a vzrušenia nás naplňujú, kedykoľvek vstupujeme na miesta bojov na duklianskom

bojiisku, na miesta posvätné pre český a slovenský národ, na miesta posvätené krvou a životmi statočných bojovníkov. Tu každý vršok a vari každý strom

a kameň môže rozprávať o nesmrteľnom hrdinstve sovietskych a československých vojakov, o tom, že za slobodu našej vlasti tu spoločne bojovali, spoločne

umierali a spoločne víťazili“.

Naozaj nedopušťme, aby pamiatka na nich bola u nás vymazávaná.

V. Mikunda, pravda.sk
snímky TASR, Jozef Žižák a Denisa Žiaková

Predseda vlády SR Peter Pellegrini gratuluje plk. v. v. Františkovi Orlovskému. V prejavu na Dukle uviedol, „môžeme povedať, že 6. októbra 1944 sa začal príbeh oslobodzovania našej krajiny, kedy prvýkrát na územie vtedajšieho Československa prišiel 1. československý armádny zbor v ZSSR“. A že „preto je našou povinnosťou vždy sem prísť a prísť sa pokloniť všetkým obetiam a hrdinom, ktorí bojovali za našu slobodu, a ktorí prišli o to najvzácnejšie. O to viac, keď v dnešnej spoločnosti badáme akoby pokusy o reinkarnovanie podobných režimov, ako bol ten, ktorý spôsobil hrôzy druhej svetovej vojny,“ uviedol.

Nedostatk, ktorý sa nepáčil členom SZPB, najmä z ObIV SZPB Svidník, bolo, že pri odovzdávaní medailí MO SR sa zabudlo na priameho protifašistického bojovníka 94-ročného Jána Štefánika z Giraltovcov, ktorý sa týchto osláv zúčastnil napriek zlému zdravotnému stavu. Medaila mu bola navrhnutá, aj bolo oznámené, že ju dostane, ale akosi sa na neho pozabudlo. Dost' sa ho to dotklo, aj keď vrazil, že mu to vraj nevadí.

Medailu však dostalo mesto Svidník za spoluprácu pri organizovaní osláv, ktorú prevzal primátor mesta Svidník. Vyskytli sa názory, že medailu mal vraj radšej dostať priamy účastník boja s fašizmom.

Delegácia SZPB na cintoríne v poľskom meste Dukla.

Na oslavy prišli aj dve rodáčky z neďalekých Petrovian. Obe držali v rukách fotografie mužov s dátumami ich narodenia a smrti a s príslušnosťou k vojenskej jednotke. „Inšpirovala nás myšlienka Pluku nesmrteľných z Ruska,“ hovorí Anastázia Odlegová, „aj u nás by sa čosi podobné mohlo ujať. Aby ľudia, najmä mládež, vedeli, že hrdinovia vojny neboli iba dajaké imaginárne osoby, ale konkrétni ľudia. Ako tuto môj otec Andrej Amrich. Dostal sa k sovietskym partizánom už v Odese a potom s generálom Svobodom prešiel od Buzuluku až do Prahy. Stará mama o ňom roky nevedela, no vrátil sa zdravý. Zomrel ako 81-ročný. Nás, svoje deti a potom aj vnukov vždy viedol k tomu, aby sme boli vlastencami a čestnými ľuďmi.“

Eva Hrabková zase ukázala zarámovanú podobizeň Petra Rozkanina z Lodomierovej. „Nebol mi príbuzný, no dobre som ho poznala a obdivovala ho. Na Dukle mu nemecký granát odtrhol ruku. Tú potom tu pochovali a jeho meno uviedli medzi padlými. Už ho doma všetci oplakávali. No Sovieti uja Petra letecky presunuli niekde na Ukrajinu do nemocnice. Po troch mesiacoch sa hlásil opäť na front. Tam ho už nepustili, a tak v zázemí viedol výcvik nováčikov,“ porozprávala v krátkosti príbeh vojnového hrdinu.

V Detve bola partizánska prehliadka pripomenutá v pravde!

(Dokončenie zo str. 1)

čo znamenala detviarska partizánska prehliadka pre povstalecké jednotky a vôbec pre Slovensko. Uvedomme si, že takúto prehliadku usporiadal cez vojnu už len jeden národ. V lete 1944 v bieloruskom Minsku pochodovali partizáni z bieloruských lesov, vrátane Slovákov.

Medzi konkrétnymi spomienkami na povstaleckú partizánsku prehliadku J. Šufliarský uviedol, že: „Hoci počasie bolo pochmúrne, obloha bola zatiahnutá mračnami a nepríjemne mrholilo, partizáni mali radostnú slávnostnú náladu. Stáli nehybne v pozore na dolnom detviarskom námestí. Mnohí zo zhromaždených Detvanov mali oblečené kroje. Dedinská hudba vyhrávala pochody a vrčala filmová kamera sovietskeho frontového kameramana M. Glidera, ktorý pricestoval do Detvy špeciálne na prehliadku...“ (Niektoré pramene uvádzajú, že bol kameramanom 2. čs. paradesantnej brigády.) Ďalej J. Šufliarský priblížil obsah vystúpení veliteľa partizánskych jednotiek na Slovensku K. Šmidkeho, veliteľa 1. čs. armády J. Goliana a ďalších. Pridal k tomu údaj, že prehliadky sa zúčastnilo asi 600 partizánov, aké sa podávalo občerstvenie a že „večer sa konalo predstavenie frontového divadla A. Bagara a že potom boli premietnuté filmy „Dúha“ a „Ona bráni vlasť“, dovezené zo Sovietskeho zväzu“, dodal J. Šufliarský.

Na historické fakty bohaté vystúpenie detviarskeho primátora by sa malo stať aj motiváciou na jeden krok zvolenskej oblastnej historicko-dokumentačnej komisie a miestnej základnej organizácie SZPB. Keď som sa totiž primátora a predsedu ZO SZPB Júliusa Feješa opýtal, či majú spomínaný Gliderov originálny filmový pás, ich odpoveď bola záporná. Podľa mňa by sa však

tento dokument mali snažiť získať. Veľvyslanectvo RF by im určite bolo ochotne nápomocné.

Predseda SZPB Pavol Sečkárik upriamil pozornosť na to, že „samotné Povstanie vyrástlo z domácich koreňov a preto bolo predovšetkým slovenskou záležitosťou“. A zdôraznil, že „pri SNP naozaj máme byť na čo hrdí“. Lebo ide o naše vlastné dejiny, ktoré písali naši vlastní hrdinovia. „Odkaz Povstania má dnes pre nás novú dimen-

ziu. Zachovať pamäť a česť protifašistických bojovníkov! Nepoľavovať v boji proti nacizmu, fašizmu a všetkým jeho odrodám...“ povedal P. Sečkárik a na záver vyslal z Detvy prosbu všetkým našim učiteľom, „aby v školách pravdivo vysvetľovali historické udalosti boja za slobodu. Aby si našli čas aj na návštevu pamätných miest a pamätníkov. Pretože ony sú skutočne pravdivým svedectvom týchto hrdinských čias.“ A vyslovil presvedčenie, že „samospráva nám v tom určite bude nápomocná.“

Vladimír Mikunda

V prvom rade druhý sprava N. Griščenko a tretí sprava J. Kulich.

Toto je len časť z domácich a hostí, ktorí vytvorili niekoľko stometrový pochodový prúd.

Tu sa spomienka na slávnú partizánsku prehliadku a aj pochod začali. Všetkých účastníkov vítal aj predseda detviarskej ZO SZPB Július Feješ.

Čo píšú iní

(Dokončenie zo str. 2)

vtedy? Nenastala by zase ‚zmena časov‘? Nebola by civilná košeľ bližšia ako vojenský kabát?“ pýta sa Carbol.

A špekuluje aj o role Veľkej Británie. „Briti zrejme zostanú spojení naďalej s väčšou časťou Európy len členstvom v NATO. Otázka je, či im následne aj toto členstvo nezačne prekážať a či by boli schopní dostať svojim spojeneckým záväzkom i v prípade tých krajín, o ktorých, poriadne nič nevedia“, uviedol.

„Napriek všetkým spojeneckým podrazom však platí jedno z hesiel zo septembra 1938: ‚Bolí sme a budeme!‘ No a my sme a vedíme stále polemiku, či sme sa brániť, hoci márne, mali alebo nie. Čo myslíte?“ uzavrel Carbol.

Parlamentnelisty.sk, 3. 10. 2018 (výňatok)

■ Čaplovič k 80. výročiu Mníchovskej dohody: Vnímam to ako zradu Britov a Francúzov

Smutné výročie. 30. 9. uplynulo 80. rokov od podpisu Mníchovskej dohody, surového a bezprecedentného útoku na súveku demokratickú oázu v strednej Európe – Československú republiku.

Podpis kancelára nacistického Nemecka Adolfa Hitlera, predsedu vlády fašistického Talianska Benita Mussoliniho, britského ministerskeho predsedu Arthura Neville Chamberlaina a predsedu francúzskej vlády Édouarda Daladiera, nesporne ešte výraznejšie predznamenal blížiaci sa krvavý vojnový konflikt s masovým cieľovým vyvražďovaním obyvateľstva našej planéty Zem. Slová o mieri boli zásterkou, nasledovala Viedenská arbitráž, okupovanie našej vlasti fašistickým Maďarskom a diktátorským Poľskom, rozbitie Československa, vzniku okupačného režimu protektorátu Čechy a Morava a vojnového Slovenského štátu.

Nikdy som sa nestotožnil s oficiálnym názvom Mníchovskej dohody, bola to pre mňa vždy zrada Britov a Francúzov a vedno s nacistickým Nemeckom a fašistickým Talianskom, diktát voči Československu. Prejavil sa tak tradičný britský izolacionizmus a francúzska váhavosť až zbabelosť, ktoré vedno priniesli do Európy krátkodobý mier s prejavom skutočného veľmocenského egoizmu, bez akejkoľvek štipky solidarity. Nemecký nacizmus a taliansky fašizmus dobovo víťazil v medzinárodných vzťahoch.

HSP TASR, 30. 9. 2018 (hrátené)

■ Nacizmus nevymyslel Hitler, ale džentlmeni Briti

Keď sa hovorí o Veľkej Británii, ľudia si predstavia anglický parlamentarizmus, Shakespeara a demokraciu. Pritom je to len výsledok propagandy, ktorá nám Britániu predstavuje v peknom svetle a negatíva zamlčuje.

Faktom je, že myšlienka nacizmu vznikla práve u Britov. Jej pôvodcom je škótsky historik a filozof Thomas Carlyle, germanofil, spisovateľ a mysliteľ Houston Chamberlain a ďalej antropológ James Hunt, ktorý napísal, že negri sú prechodom medzi opicami a človekom. Eugeniku (selekcii ľudí, aby sa vytvorila ideálna rasa) založil príbuzný Charlesa Darwina Francis Galton. A Carl Pearson založil biometriu – rasistický smer sociálneho darvinizmu. Vyhlásil, že právo na život ešte neznamená, že každý má právo predĺžovať svoj rod.

Hitler bol z Angličanov nadšený, hlavne z toho, ako ďaleko dotiahli kolonizáciu. V roku 1932 vznikla Britská únia fašistov, na čele ktorej stál barón Oswald Mosley. Bol najmladším poslancom v parlamente a požil si do roku 1980.

Pravda, ktorú vám Briti nepovedia, znie: šarapatili po celej planéte a len 22 štátov z asi 200 si nevyskúšalo ich agresiu, okupáciu či kolonizáciu. Čo to musí byť za narušenú psychiku vládcov tohto impéria, že podnikli inváziu do 90 % krajín tejto planéty?!

Koncentračné tábory

Ani koncentračné tábory neboli výmyslom Hitlerových nacistov, ani Trockého bolševikov. Historici sa ešte nezhodli, či majú prvenstvo Američania so svojimi koncentrákmi z občianskej vojny (1861–1865) alebo Briti s tábormi v búrskej vojne (1899–1902). Američania posielali do táborov vojnových zajatcov a Briti bojaschopné obyvateľstvo, teda celé rodiny. Podľa oficiálnych vyjadrení britskej vlády vznikali koncentračné tábory s cieľom zaistenia bezpečnosti pokojných obyvateľov búrskeho republiky. Briti posielali zajatých mužov do táborov v Indii, na Srí Lanke a do ďalších kolónií. Držali v nich dvestotisíc ľudí, teda polovicu obyvateľov búrskeho republiky. Od hladu a na choroby tam zomrelo 26 000 ľudí. V priebehu jediného roka 1901 zomrelo v týchto lágroch 17 000 ľudí, z toho 14 300 detí!

Mesačník ZEM&VEN, 27. 9. 2018

Branné preteky SNP

Zorganizovala 22. septembra Miestna organizácia Slovenského zväzu technických športov (MO SZTS) Žarnovica v mestskej časti Žarnovická Huta. Predtým sa 5 rokov konala v Rudne nad Hronom.

Pretekov sa mohli zúčastniť nielen členovia SZTS, či SSZ, ale aj ich rodinní príslušníci či známi, teda vlastne ktokoľvek. Kvôli zlému počasiu sa do deviatich kategórií prihlásilo len 27 súťažiacich. Úlohou každého bolo čo najrýchlejšie zdolať asi 250 m dlhú trasu s výškovým rozdielom, čo najlepšie strieľať zo vzduchovky (v ľubovoľnej z troch polôh) a mať presný zásah atrapou gumového granátu.

Najmladšiu vekovú kategóriu mohli po trati sprevádzať rodičia a taktiež im mohli nabíjať vzduchovku. Trestné sekundy, či minúty, boli za nepresnú strelbu a nezasiahanie cieľa granátom.

Víťazi v jednotlivých kategóriách:

- dievčatá 10 r. a mladšie: Alžbeta Káčerová
- dievčatá 11-15 ročné: Viktória Káčerová
- dorastenci, kadeti a juniori: Dávid Duda
- muži: Ľudovít Beňo
- ženy: Monika Melencová (všetci Žarnovica – Žarnovická Huta)
- seniorky: Mária Humená (M-ŠSK Žiar n. Hr.)
- seniory-A (46-59 r.): Ľubomír Budinský (MO SZTS a ŠSK Žarnovica)
- seniory-B (60 – 69 r.): Pavel Ozank (MO SZTS Žarnovica)
- seniory-C (70 r. a st.): Anton Kukla (MO SZTS a ŠSK Žarnovica).

Podujatie, ktorým si jeho účastníci utlídili hrdinov SNP, bolo evidované aj v rámci Európskeho týždňa športu.

Jozef Plecka (Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Podstatná časť účastníkov po vyhlásení výsledkov.

Cesta po zverstvách POHG a bojoch 2. sv. vojny

ZO SZPB gen. Viesta Revúca zorganizovala zájazd do Kremničky a Kamenina.

V Kremničke sme si pripomenuli 747 našich rodákov, ktorých tu skántrili nacisti a členovia POHG. Obeťami boli nielen zajatí vojaci a partizáni, ale aj povstanie podporujúci civilisti, ženy a deti. Najmladšie malo iba 3 mesiace. Položením venca sme si utlídili pamiatku týchto obetí.

Druhou našou zastávkou bol Kamenin, kde sa nachádza pamätník pripomínajúci najväčšiu tankovú bitku na území bývalého Československa.

Červenoarmejci tu čelili zúrivému nemeckému odporu v čase od 6. 1. 1945 do 27. 2. 1945.

Počas tohto boja bolo v obci zničených 80 % domov, zahynulo 130 obyvateľov a 5248 sovietskych vojakov, ktorí sú pochovaní na cintoríne v Štúrove.

Po informácii o tejto udalosti sme položili k pamätníku vence.

Naše cesty za poznaním slávnych i smutných častí dejín sa nekončí. Najbližšie usporiadame zájazd na Duklu.

Štefan Havlar

5. ročník Behu Milana Sidora

Dňa 14. 9. 2018 ZO SZPB a Klub českého pohraničia Vysná Oľšava, Brusnica, zorganizovali 5. ročník štafetového behu vďaka mieru a svornosti, behu PhDr. Milana Sidora, CSC. 2018.

Štart sa konal pri tokajickom pomníku za prítomnosti starostky Janky Medveceovej, podpredsedu OblV SZPB Svidník J. Uhríka, predsedov ZO SZPB a KČP P. Kasardu a J. Fecka, bežcov z Prešova a Hermanovic. Tento štart bol však trochu

iný. Hanka Kimaková zo ZO SZPB Stropkov vyšla krásnu stuhu, túto po kladení vencov prišla na štafetový kolík a odštartovala beh.

Druhou novinkou bolo, že Ján Šarišský z Bystrého prvýkrát na trase spieval pesničku o L. Kuko-

rellim, Čapajevovcoch, o Červenej armáde, o veliteľovi 1. čs. armádneho zboru v ZSSR L. Svobodovi a o útrapách v 2. svetovej vojne.

Bežci navštívili 19 obcí vravnovského okresu. Záver z Petrovíc do Hanušoviec bol v silnom daždi, no bežci to zvládli. O to príjemnejšie bolo stretnutie pri pomníku, kde nás privítala predsedníčka ZO SZPB H. Lipčáková.

Peter Kasarda, predseda ZO SZPB Vysná Oľšava a podpredseda KČP Prešov

V Revúcej má R. Viest novú expozíciu

Mesto Revúca na podnet prímatorky Evy Cireňovej pripravilo v spolupráci s VHÚ Bratislava a ZO SZPB gen. Viesta v Revúcej novú expozíciu venovanú svojmu rodákovi armádnemu generálovi in memoriam Rudolfovi Viestovi v Múzeu PSG (Prvé Slovenské gymnázium).

Spomienkové podujatie so slávnostným otvorením výstavy sa uskutočnilo 28. septembra 2018 za účasti pozvaných hostí. Vojenskú delegáciu 2. mechanizovanej brigády Pozemných síl OS SR v Prešove, ktorá nesie čestný názov

Mechanizovaná brigáda generála Rudolfa Viesta, viedol veliteľ brig. gen. Martin Stoklasa, SZPB zastupovali predseda Pavol Sečkář, podpredseda ÚR SZPB Norbert Lacko a predseda ZO SZPB v Revúcej

Po stopách fašistických zverstiev

Oblasťný výbor SZPB Stará Ľubovňa zorganizoval 23. septembra 2018 cestu na spomienkové podujatie do Nemeckej – Kremničky – na cintorín Červenej armády a na cintorín Rumunskej kráľovskej armády do Zvolena.

Predseda OblV SZPB v B. Bystrici Ján Páček v príhovore priblížil udalosti z januára 1945, keď bolo v Nemeckej zavraždených okolo 900 civilistov, medzi ktorými bolo 26 partizánov. Ďalej tam boli príslušníci americkej vojenskej misie, rasovo prenasledovaní Židia a cigáni. Po prednáške si účastníci prezreli súčasnú expozíciu tejto hrôzy a video.

Ján Páček nám poskytol údaje aj o Kremničke. Dozvedeli sme sa, že tu bolo od novembra 1944 do januára 1945 zavraždených 747 civilných osôb, z toho 478 mužov, 211 žien a 58 detí. Z toho počtu podarilo sa identifikovať 372 osôb. Na obe pietne miesta sme položili vence vďaka.

Vo Zvolene sme si prešli cintoríny Červenej armády, kde odpočiva okolo 18000 červenoarmejcov a Rumunskej kráľovskej armády, kde

odpočiva okolo 10000 rumunských vojakov, ktorí padli pri oslobodzovaní Slovenska. Tajomník OblV SZPB Zvolen Ján Kašica nás bližšie poinformoval o oslobodení Zvolena, o zasadení do bojov obrnených vlakov i o udržiavaní hrobov našich osloboditeľov.

Nech to, čo účastníci počuli z úst

lektorov a videli na vlastné oči, je odstrašujúcim príkladom pred šíriacim sa neofašizmom, extrémizmom, šovinizmom, rasizmom a xenofóbiou. Bojujme všetkými silami za mier a proti akejkolvek vojne!

Za prednášky a vzájomnú spoluprácu lektorom Páčekovi a Kašicovi vyjadruje OblV SZPB v Staré Ľubovni úprimné poďakovanie.

Václav Homišan, predseda OblV SZPB Stará Ľubovňa

So žiakmi o M. Strenkovi

ZO SZPB v obci Jarabina v okrese Stará Ľubovňa spolu s vedením základnej školy zorganizovala 21. septembra 2018 pre žiakov pochod vďaka – spomienku na rodáka Michala Strenka, inak námorného pešiaka USA, ktorý padol na ostrove Iwo Jima v Tichomorí.

Predseda ZO SZPB a člen predsedníctva OblV SZPB Peter Herko v príhovore zrozumiteľným spôsobom priblížil život hrdinu. Rozprával ako sa s rodičmi vysta-

hoval, poukázal aký bol šikovný a pracovitý. Žiakom sa prihovoral aj riaditeľ školy Jozef Kovalčík.

Michala Strenka, už ako 25-ročného vojaka Armády USA, zasiahol 1. 3. 1945 na vrchu Suribači sopečného ostrova Iwo Jima šrapnel, keď do piesku kreslil náčrt novej akcie.

Pri družnej besede žiakov s funkcionármi SZPB sme si zorganizovali spoločnú opekačku. Svojou prítomnosťou ju podporili predseda OblV SZPB Václav Homišan a tajomníčka OblV SZPB Anna Melicherová.

– AM –

Štyri podujatia železovských odbojárov

Na počesť 74. výročia SNP bol usporiadaný 3. ročník streleckej súťaže o Pohár SNP, do ktorej sa zapojilo 52 strelcov zo západného Slovenska. Súťaž bola spoluorganizovaná so ŠSK Magnum na ich strelnici. Tam sa konalo aj stretnutie pri Povstaleckej vatre, ktorého sa zúčastnil aj primátor Ondrej Juhasz. Spolu s nami si tu vypočul ľudové a partizánske piesne v podaní členiek speváckeho zboru MO MS Vrbovianka.

V oboch streleckých disciplínach boli na 1. miestach miestni strelci. Jozef Hubert (veľkokalibrová pištoľ muži) a Milan Věkony (VP seniory).

Príhovor na oboch podujatiach mal predseda ZO SZPB Jozef Výboch. Poukázal v ňom na aktuálny odkaz SNP pre dnešok a pripomenul zásluhy v povstaní osobností z nášho okresu. Boli nimi aj Prof. JUDr. Imrich Karvaš (z Kalinčiakova), mjr. Daniel Gonda (zo Žemberoviec), kpt. Ján Kukliš (žijúci po vojne v Bátovciach), Karol Adler (pred vojnu pôsobiaci v Žemberovciach) a kpt. Alexander Vitalay (dlhoročný člen našej ZO SZPB).

Výročie SNP sme si pripomenuli aj na slávnostnej členskej schôdzi, po ktorej sme spoločne s predstaviteľmi mesta a pracovníkmi MsÚ položili vence k Pomníku padlým v 2. sv. vojne a obetiam holokaustu.

Takmer 40 našich sa tohto roku zúčastnilo aj celoštátnych osláv v Banskej Bystrici, pričom cestou sme sa zastavili na vojenskom cintoríne vo Zvolene, kde sme položili kyticu kvetov našim osloboditeľom.

– JV – (Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Spoznávajme svoje regióny

Dňa 7. septembra 2018 ZO SZPB Selce zorganizovala akciu „Spoznaj región obce Selce“.

Spoločne s členmi ZO SZPB zo susedných obcí a zástupcami OblV výboru SZPB Banská Bystrica sme sa zišli pri pomníku padlých 1. a 2. svetovej vojny. Privítali nás starosta Ján Kupec a predsedníčka základnej organizácie SZPB Viktória Petriková, ktorí položili k pomníku kyticu kvetov. História obce Selce nás oboznámila naša členka a kronikárka obce Anna Kocúrová. Oblasťný tajomník SZPB Štefan Dubovický pri tejto príležitosti odovzdal ďakovný list starostovi Kupcovi za dobrú spoluprácu so ZO SZPB.

Potom sme sa presunuli do obce Baláže, kde nás privítal jej starosta Jozef Chaban. Ten nás oboznámil s históriou a súčasnosťou Balázov. Položili sme kyticu k pamätníku partizána a navštívili aj miestnu pamätnú izbu. Pri návrate domov sme si najskôr zašli do doliny Cachovo-Selce na občerstvenie. Dobrý guláš nám pripravili poľovníci združenia Žiare a naše členky ponúkli dobré koláče. Veľká vďaka patrí Márii Ilčíkovej za výborné tvary. Veselá a dobrá nálada nechýbala. Chceme sa poďakovať OÚ Selce a všetkým sponzorom, ktorí nám prispeli a pomohli pri našej akcii.

Výbor ZO SZPB Selce

Turnaj z príležitosti 74. výročia Karpatsko-Duklianskej operácie

ZO SZPB Košice-Juh v spolupráci s MČ Košice-Jazero a MČ Košice-Juh zorganizovali 21. 9. 2018 2. ročník volejbalového turnaja. O putovný pohár ZO SZPB Košice-Juh zápolili štyri družstvá študentov zo stredných škôl a päť družstiev dospelých zo základných organizácií SZPB, MČ-Jazero a MČ-Juh.

Organizovaním turnaja bola poverená ZO SZPB Košice-Juh a športová komisia pri MÚ MČ Košice-Jazero pod vedením predsedníčky tejto komisie a zároveň poslankyne za MČ-Jazero Andrei Gajdošovej.

Turnaj otvoril predseda ZO SZPB Košice-Juh pán Dušan Rybanský, ktorý športovcom a divákovi pripomenul význam Karpatsko-duklianskej operácie. Zápas sa hral na dva víťazné sady, boli zaujímavé, bojovalo sa zápalito, ale čestne.

Víťazstvo v kategórii študentov si vybojovalo družstvo

z Hotelovej akadémie pred družstvom SOŠ technickej Kukučino 23 a družstvom Gymnázium Polárna Jazero.

V kategórii dospelých zvíťazilo družstvo Achilles MČ Jazero, na 2. mieste sa umiestnilo družstvo Panthers Čaňa a na 3. mieste družstvo MÚ MČ-Jazero.

Za prvé tri umiestnenia dostali družstvá diplomy a členovia medaile. Víťazné družstvo študentov získalo tričká vyrobené špeciálne na tento účel a víťazné družstvo dospelých získalo aj putovný pohár.

– DR –

Víťazné družstvo dospelých Achilles MČ-Jazero. Cenu odovzdáva predseda ZO SZPB Košice-Juh Dušan Rybanský.

Pomník, o ktorom treba písať a hovoriť

Pomník na námestí v Cinobani si zaslúži, aby o ňom všetci vedeli. Prečo? Lebo tak, ako ten náš, možno z evidencie ústredného pamiatkového fondu „vypadol“ aj ten váš.

Náš pomník svoju históriu začal písať 27. 10. 1933. Vtedy obecné zastupiteľstvo jednohlasne schválilo výstavbu pomníka trikrát zvolenému čs. prezidentovi Tomášovi Garrigue Masarykovi. Na tú dobu to bolo veľmi vzácne gesto a čin. Navyše po silnej maďarizácii to bol v celom lučeneckom a modrokamenskom okrese prejav lásky k národu, k vlasti, ale predovšetkým k osobe T. G. Masaryka. Nikde inde sa niečo podobné v tom čase nestalo.

Od vzniku ČSR to bol prvý pomník postavený v Novohrade. Tvorilo ho 8 kalichov na podstavcoch, tie boli v dolnej časti na zemi spojené betónovými doskami z vonkajšej a vnútornej strany. Priestor bol určený na sadenie kvetov a podobný význam mali aj kalichy. V strede pomníka bol podstavec z novohradskej žuly a na ňom bola umiestnená busta prezidenta, znázorňujúca jeho postavu do pol pásu.

Bronzové poprsie T. G. Masaryka uliali robotníci miestnej železiarne bezplatne. Celý priestor okolo bol ohradený plotom, ako park s výsadbou stromov, kríkov a kvetov. Lavičky na sedenie dávali možnosť na oddych. Na podstavci pod bustou prezidenta bolo vytepané meno T. G. MASARYK.

Pomník bol odhalený v nedeľu 3. júna 1934 za účasti asi päťtisíc ľudí. Prítomné bolo aj vojsko. Slávnosť vysielal aj štátny rozhlas. Prezident T. G. Masaryk sa toho dňa stal čestným občanom Cinobane. Dnes nám to približuje zápis v obecnej kronike.

Osud busty po vojne

V roku 1946 niekto Masarykovu bustu z podstavca zobral. Od roku 1946 má teda pamätník mramorovú dosku s piatimi menami hrdinov – povstalcov, občanov Cinobane, ktorí padli v SNP v roku 1944 (mená boli napísané striebornými písmenami).

V roku 1952 bol na podstavec prirobený z brúsneho umelého kameňa dvojmetrový štvorhran zúžený na vrchole. Na vrchol bola osadená zlatá päťcípá hviezda.

V roku 1957 prebehla rekonštrukcia pomníka. Stredový kalich z podstavca bol odstránený (pohľad z čelnej strany) a na voľnú plochu sa dávala váza s kvetmi, sviečky a kahance. Opravené boli kalichy, podstavec a betónové kvetináče.

V 70-tych rokoch bol na žiadosť rodiny dopísaný ešte jeden povstalec a tak celkom tu je zaznamenaných 6 občanov z Cinobane, ktorí padli v SNP.

Pomník v zozname pamiatok

Pomník bol udržiavaný a dôstojne reprezentoval pamätné miesto. Bol vedený v ústrednom zozname ako nehnuteľná národná kultúrna pamiatka od 9. 11. 1963.

Po roku 1989 z neho zmizla zlatá aj červená hviezda a tak je teraz bez hviezd.

Celý priestor sa zmenil v roku 2011, námestie má inú podobu. Po-

mník tiež prešiel rekonštrukciou. Ostal iba podstavec z masarykovských čias a pilón bez hviezdy. Na mramorovej tabuli povstalcov svietia strieborné písmenká hrdinov a z druhej strany na pilón pribudla mramorová tabuľa venovaná všetkým účastníkom SNP, ktorí bojovali za slobodu a lepšiu budúcnosť. Stalo sa tak pri príležitosti 70. výročia SNP. Čo nás teší, že tabuľa je venovaná aj od ZO SZPB

v Cinobani, o čom od roku 2014 svedčí nápis na nej.

Čo nemá vysvetlenie

V roku 1991 bol náš pomník MK SR vyradený z pamiatkovej ochrany. Je to smutné, keď naši ľudia doslova likvidujú svojich a čo je úplne zlé, že históriu Povstania nepovažujú za národnú hrdosť a vlastenectvo. Škoda, že naše národné prebúdzanie niekedy trvá tak veľmi dlho.

Okrem čestného občana v podobe prezidenta T. G. Masaryka bolo čestné občianstvo Cinobane udeľené aj červenoarmejcovi Borisovi Nikolajevovi Afanasievovi, ktorý sa zúčastnil oslobodzovania našej obce 28. 1. 1945. Toto uznanie sa mu dostalo 17. 11. 1979 pri príležitosti 700. výročia prvej písomnej zmienky o obci Cinobaňa.

Dnes vidíme, že...

...by sa žiadalo umiestniť v blízkosti terajšieho pomníka aj informačnú tabuľu s popisom a fotografiami, akú podobu mal pomník v minulosti. Navyše naša ZO SZPB znovu požiada Pamiatkový úrad a MK SR o zaradenie pomníka do ústredného zoznamu pamiatkového fondu.

Mária Švíkruháová, predsedníčka ZO SZPB Cinobaňa

Spomienka plná obdivu

Keď sme sa v osemdesiatych rokoch minulého storočia niektorí mladší stali členmi brezovskej ZO SZPB, už na prvej členskej schôdzi som si medzi nami všimol dámu v seniorskom veku, ktorá sedela spolu s dcérkou. Mama pozorne načúvala a neušlo mi, ako zdravotne postihnutú Bibianu láskavo oslovovala Biankou.

Obe ženy som z videnia poznal, často stretal a zdravili sme sa, no bližšie som o nich nevedel. Až mi učiteľka Darina Nemcová povedala, že sa jedná o Máriu Tatarovú, rodenú Lukášovú, vdovu po JUDr. Martinovi Tatarovi (1907–1944), ktorý ako povstalecký vojak 6. taktickej skupiny 1. čs. armády Zobor (veliteľ pplk. Ján Černek, rodák z Turkej Lúky) zahynul počas bojov v Liptovskej Osade. Toto bizarné zistenie ma veľmi oslovilo. Keď som na popud krajčírkeho majstra Jána Danka, spolubojovníka Martina Tataru, pripravil dôchodcom zájazd na

Liptov práve po stopách skupiny Zobor, tešila sa naň i pani Tatarová, ale náhle starosti s dcérkou jej v tom zabránili.

Od nej samotnej som sa však mnohé dozvedel. Narodila sa v Českých Budejoviaciach 11. 2. 1915. Keď sa ako osemročná presťahovala s rodičmi do Bratislavy, vychodila v meste základnú i strednú hospodársku školu a nie dlho po maturite sa vydala za Martina Tataru. Prišla vojna, narodil sa jej syn Milan (1940–2016), a až po smrti manžela dcéra Soňa (1945). Tá prišla na svet v Česku, lebo pani Mária svoje neľahké vdovstvo riešila návratom k rodičom, žijúcim v Protektoráte ČaM.

Po oslobodení ju to ťahalo späť na Slovensko, preto netrvalo dlho a vrátila sa do Bratislavy. V meste už mala svoje zázemie a príležitosť umožniť deťom stredné i vysokéškolské vzdelanie, čo aj dokázala. Okrem toho vodila potomkov na cintorín do Bre-

zovej pod Bradlom, kde v areáli Dejinného pamätníka odpočíva od 31. 10. 1945, spolu s ďalšími padlými bojovníkmi, ich otec.

Po rokoch sa pani Tatarová zoznámila s hudobníkom a výtvarníkom Jánom Starým, ktorý jej ako partner pomáhal. Zo vzťahu sa narodila dcéra Bibiana (1958–2007). Starosti s nevyliciteľne chorým dieťaťom najprv riešila odchodom zo zamestnania. So snahou vytvoriť pre obe čo najpriaznivejšie domáce podmienky, rozhodla sa ako dôchodkyňa presťahovať k širokej rodine do Brezovej pod Bradlom.

Stalo sa tak začiatkom sedemdesiatych rokov minulého storočia. S dcérou našli domov v novom družstevnom byte na Sídlišku Dušana Jurkoviča. O svojom rozhodnutí neskôr povedala: „V Brezovej, v pokojnom a krásnom prostredí manželovho rodiska som prežila jedny z najkrajších rokov života. Samozrejme, za výdatnej pomoci brezovských Tatarovcov.“

Po štvrtstoročí (1994) sa vrátili do Brati-

slavy, lebo Bianka potrebovala blízkosť nemocnice a pravidelnú lekársku pomoc. Obe prichýlila dcéra Soňa, ktorej pomáhal aj brat Milan. Deti, s vlastnými už rodinami, naučili sa od mamy mnohému, hlavne však vzájomnej empatii a pomoci. Hovorili: „Naša maminka, babička a prababička bola vždy dobrá, láskavá a nekonečne obetavá; samozrejme, až do chvíle, keď ju začalo opúšťať zdravie a nemohla už tvoriť či pomáhať.“

K veľkej radosti matky famílie potomstvo rástlo, prišli na svet vnuci, vnučky a právnučatá. Ale aj smútok. Najprv za partnerom Jánom a veľa síl potrebovala pri rozlúčke s dcérou Bibianou, potom so synom Milanom a nakoniec s pravnukom Andrejom, ktorých prežila.

Pani Mária Tatarová aj po odchode z Brezovej čestná členka našej organizácie, zomrela v požeňanom veku 27. 7. 2018. Dožila sa 103 rokov, 5 mesiacov a 6 dní. Pochovaná je v Bratislave. Česť jej pamiatke!

Peter Uhlík, ZO SZPB Brezová pod Bradlom

Venujem ti otec častú spomienku

Zo spomienok dcéry na Štefana Saba, priameho účastníka protifašistického odboja, z príležitosti 100. výročia jeho narodenia.

Môj otec sa narodil 15. júna 1918 v Hanušovciach nad Topľou a tohto roku by sa bol dožil 100 rokov. No zomrel 4. apríla 2012.

Rozprával mi o hrôzach vojny. Napr. keď prechádzal front cez Hanušovce nad Topľou, nemeckí vojaci zhromaždili pred Veľkým kaštieľom hanušovských chlapov na front ako vojakov proti Červej armáde. Môj otec aj s kamarátom Michalom Hanzom, ako frontoví vojaci v decembri 1944, boli Nemcami pridelení na úlohu kopat' pre nich zákopy v Ďurďošiku neďaleko Košíc, ale podarilo sa im ujsť. Na úteku blúdili po horách, boli takí hladní a premrznutí, že sa ledva vliekli. Od smädu jedli sneh a od hladu obhrýzali suché halúžky a zmrznuté lesné plody. Tak sa

dostali cez hory až nad vrch Oblík pri susednej obci Petrovce. Tu sa im dali najesť a vrátili sa domov do Hanušoviec n/T.

Ani nie po dvoch týždňoch, 19. 1. 1945, už Červená armáda oslobodila Hanušovce nad Topľou. Otca a ďalších chlapov odvelili na front bojovať spolu s Červenou armádou.

Pri bombardovaní Liptovského Mikuláša bol otec ranený do pravej ruky črepinou od míny. Mal veľké šťastie, že ho nezasiahla do hlavy, ale aj tak stratil veľa krvi, kým ho previezli do nemocnice vo Vyšných Hágoch. Ruku mu niekoľkokrát operovali, aby ju zachránili pred amputáciou. Zahojila sa až po dlhom čase, ale už nikdy ju nemohol v zápästí a prstoch ohýbať.

Keď bol otec ranený, mama

chodila za ním peši až do Hágov. Sem – tam ju niekto zviezol na voze. Nosila otcovi domáce mlieko, maslo, chlieb, aby sa posilnil. Rozprávala nám, že keď k nemu prišla do nemocnice prvýkrát, bol ako „živá mŕtvola“.

Mama tiež počas vojny mala ťažké časy. Zostala sama s malým 8-mesačným dieťaťom, najstaršou sestrou Annou.

* * *

A ešte jeden príbeh z našej rodiny. Najstaršia sestra Anna prežila len vďaka veľkej materinskej odvahe našej mamy. Cez vojnu boli u nás ubytovaní nemeckí dôstojníci a jeden z nich vyhodil 8-mesačnú sestru Annu s kolískou v zime na dvor. Mama sa mu vzoprela aj pred namiereným samopalom. Druhý dôstojník mal zľutovanie a kolísku doniesol naspäť do izby.

Po vojne nás bolo šesť súrodencov, žili sme chudobne. Živili sme sa iba tým, čo sa nám urodilo na poli a k tomu sme mali jednu kravu. Otec po vojne nemal žiadne zamestnanie. Bol vojnový invalid, ranená ruka mu nedovoľovala fyzickú prácu. Až v roku 1962 sa mu naskytlo zamestnanie strážnika vo Veľkosklade potravín Hanušovce nad Topľou, kde pracoval až do odchodu do dôchodku. Otec až do svojej smrti bol členom našej ZO SZPB Hanušovce nad Topľou. Bol držiteľom Osvedčenia účastníka národného boja za oslobodenie (255/1946), štátnych vyznamenaní od predstaviteľov SR, ale aj vyznamenaní z bývalého Sovietskeho zväzu.

Zo spomienok

Keď počas zimných mesiacov nebolo toľko práce, sadli sme si deti okolo otca a prosili ho, aby nám rozprával o časoch, ktoré pre-

žil počas druhej svetovej vojny. On rozprával a my sme počúvali a plakali. Taktito, už od malička, nám všetkým vštepoval lásku a úctu k vojakom, ktorí bojovali za našu slobodu a preniesol to natrvalo do nášho vedomia.

Ja do dnešných dní žijem otcovými myšlienkami a spomienkami na neho, stali sa mojou silou pri práci v ZO SZPB. A tieto myšlienky odovzdávam žiakom i mládeži.

Ešte dnes mi znejú v ušiach jeho slová: „Čo vy deti viete, aké peklo sme za vojny zažili, bodaj by ste to nemuseli nikdy prežívať. Ľudia si teraz žijú ako v bavlnke, no stále sa sťažujú a sú nespokojní.“

My, deti, sme boli vedené ku skromnosti, k úcte voči starším, a boli sme radi, že náš otec zostal nažive a nezahynul vo vojne. Som hrdá na svojho otca, s láskou a úctou na neho spomínam.

Dcéra Helena Lipčáková, rod. Sabová

Od Mníchova sa nič nezmenilo

Nad slovami izraelského politológa Jakova Kedmiho v relácii Vladimíra Solovjova na Rossija 1 o európskych dejinách 20. storočia sa určite pozastavia mnohí. (<https://www.youtube.com/watch?v=oj4fGEJCApU>)

Celým jeho vystúpením sa tiahla červená niť, dokazujúca, že tak francúzskou, ako aj anglickou snahou v 20. storočí bolo úsilie nasmerovať Nemecko proti Sovietskemu zväzu. A že ak by sa na to nedalo „nahovoriť“ hitlerovské Nemecko, dalo by sa na to aj iné.

Úplne inak ako my, nazerá Kedmi aj na Versailleskú zmluvu. Pretože keď ju hodnotíme oficiálne, tak pozeráme na Francúzsko ako na spasiteľa českého a slovenského národa. Lenže Jakov Kedmi to vidí inak: „To, že sudetskú oblasť dali slovanskému štátu, to bola aj hlúposť, aj zločin. Urobilo sa to napriek heslám o práve národov na sebaurčenie a pod vplyvom Francúzska, ktoré bolo pripravené na všetko, len aby oslabilo Nemecko.“

„Čiže princíp, choď na akúkoľvek podlosť, podpisuj akúkoľvek medzinárodnú dohodu, len aby si oslabil protivníka... Tak konalo Francúzsko!“ povedal J. Kedmi.

„Locarno (rok 1925 – zmluva československej, nemeckej, britskej, belgickej, francúzskej, talianskej a poľskej vlády mala bezpečnostný charakter medzinárodných záruk nemeckých západných hraníc prostredníctvom Rýnskeho garančného paktu. Východné hranice Nemecka však

garantované neboli a tak sa mohli revidovať, rozumej – posúvať ďalej na východ – čo priam predurčovalo ich riešenie vojnou.) malo tiež tento cieľ. Preto rozhodnutie Francúzska a Veľkej Británie nasmerovať Nemecko proti Sovietskemu zväzu (Rusku) vôbec nezáležalo od Hitlera. Oni boli pripravení nasmerovať tam akékoľvek Nemecko a oni by ho tam aj boli nasmerovali. S Hitlerom alebo bez Hitlera.“

„Čiže 2. svetová vojna bola prelúdiom k Veľkej vlasteneckej vojne (1941–1945), ktorej cieľom bolo nasmerovať európske armády proti Sovietskemu zväzu. Pričom vôbec nebolo dôležité, aký režim v ZSSR vládol,“ povedal izraelský politológ.

„Dnes sa nemusíme čudovať nad zhovievavosťou Európy voči pronacistickým prejavom v Pobaltsku... Oni nielenže boli pronacistické, oni nacistov aj podporovali, ba oni týchto nacistov boli pripravení aj využiť,“ povedal Kedmi a podtrhol: „Nič sa nezmenilo. Európa, aká bola, takou aj zostala. Nenávisť k Rusku, aká bola, taká aj zostala. Na čele toho stála Veľká Británia. Jediným rozdielom medzi tým, čo je teraz a čo bolo predtým je, že v Európe neboli USA.

A ešte jeden moment, na ktorý sa treba pozrieť, bola otázka, ako postupovali Nemci v Sudetoch... Je to to isté, ako konali (banderovci) v Kyjeve v roku 2014. Diaľo sa tam to isté, nič nového tam nebolo.

Navyše, keď Chamberlain a Daladier sľubovali, tak prisahali, dobre, že nie na Bibliu pred Benešom. My vám zaručujeme hranice. Československo je bezpečné...

Nepripomína vám to Janukoviča? Nie je tu nič nové, je tu len časový rozdiel. Tam si Hitler počkal (do marca), aby sa skonsolidoval po Mníchove a tu (na Ukrajine) neprešlo ani 24 hodín. Princíp je tu rovnaký, prístup je tu rovnaký, ciele sú tie isté.

Takže Mníchov je len jedna epizóda v dlhej histórii neprerušujúcej sa vojny Veľkej Británie so Sovietskym zväzom a s Ruskom. Do dnešných dní!!!“ podčiarkol izraelský politológ Jakov Kedmi.

* * *

„20. september 1938 je deň, kedy Veľká Británia a Francúzsko jasne Československu povedali, že ak sa dá do spojenectva so ZSSR a spolu budú bojovať proti Nemecku, tak vás nielen ponecháme napospas, ale dokonca budeme bojovať proti vám!!!“

S touto poznámkou, ktorú u nás o zrade „spojencov“ pozná veľa ľudí, vystúpil profesor katedry dejín a teórie politiky fakulty politológie MGU Sergej Černachovskij.

Spracoval V. Mikundová

Viete, že...?

...v auguste 1934 americký ropný obor Standard Oil kúpil 730 tisíc akrov pôdy v Nemecku a postavil tam obrovské rafinérie, ktoré zásobovali nacistov pohonnými látkami?

Ruský politológ Nikolaj Starikov píše, že „Spojené štáty zároveň tajne poskytli Nemecku najmodernejšie vybavenie do tovární na lietadlá, ktoré čoskoro začali vyrábať nemecké lietadlá. Nemecko dostalo veľký počet patentov od amerických firiem Pratt and Whitney, Douglas a Bendix Corporation. Hĺbkový bombardér Junker-87 bol vyrábaný výhradne americkou technológiou.“

V roku 1941, kedy bola už 2. sv. vojna v plnom prúde, predstavovali americké investície celkovo 475 miliónov USD, Standard Oil investovala 120 miliónov dolárov, General Motors 35 miliónov, ITT 30 miliónov a Ford 17,5 miliónov dolárov.

Dôverná tajná finančná a ekonomická dohoda medzi anglo-americkými a nacistickými podnikateľmi bola pozadím, na ktorom prebiehalo uzmierovanie agresora – čo viedlo priamo k 2. sv. vojne.“

...vo vojne existovali vojaci, ktorých nikto nebral do zajatia a ktorých zabíjali hneď na mieste? Viete, že takýchto vojakov rovnako nenávideli a zabíjali Sovietsi i Nemci? A keďže títo vojaci si toho boli vedomí, vždy bojovali do poslednej kvapky krvi?

Prvými boli snajperi. Prostí vojaci považovali ich spôsob boja za nedôstojný.

Druhými boli ohňometčici. Tu je dôvod nenávisťi jednoznačný – smrť od ohňa bola naozaj strašná. Mnohí ohňometčici sa radšej sami zastrelili, ako by...

Do tretej skupiny patril speznaz, v tých časoch výsadkári. Títo vojaci boli jednoznačne lepšie vycvičení a preto sa ani nechystali vzdávať. Nepriateľovi tým však nedali na výber.

Poslednú skupinu tvorili partizáni. Keďže jedným z cieľov partizánskej vojny je demoralizácia protivníka, vojaci útočníka sa nemohli cítiť na okupovanom území bezpečne. Preto sa partizánom aj osobne pomstievajú za prežitý strach.

...Rusko, vrátane ZSSR, má takmer 600 tisíc držiteľov Radu červej zástavy?

Prvé tieto rady boli udelené presne pred 100 rokmi – 16. 9. 1918. Získavali ich nielen jednotlivci, ale aj vojenské jednotky, bojové lode, štátne a spoločenské organizácie.

...USA bránilo od vojenskej agresie aj ruské vojenské loďstvo?

Bolo to pred 155 rokmi pri pobreží New Yorku. O pár dní na to sa na opačnom pobreží Ameriky zjavila ešte jedna ruská eskadra. Vojenský a námorný minister USA vtedy napísal do svojho denníku: „Bože, požehnaj Rusov!“

Prečo sa však Petrohrad rozhodol vojensky brániť záujmy Washingtonu? Veď Rusko a USA formálne nemali žiadne spojenecké zväzky. Mali však spoločných nepriateľov a k prvej polovici roka 1861 aj zhodu vnútorných problémov. Jedni s otroctvom, druhí s nevoľníctvom.

Juh nenávidel „jeho afrikánske veličenstvo Lincolna“ a jeho zvolenie za (prvého republikánskeho) prezidenta sa stalo poslednou kvapkou, keď si povedal – stačilo! A vyhlásil vystúpenie zo Zväzu. Lenže Lincoln Južanov „prepustiť“ nechcel a tak nasledovala občianska vojna.

V danom čase najlepšie mozgy Ruskej ríše tiež pripravovali veľké reformy Alexandra II., vrátane zrušenia nevoľníctva. Ruské samoderžavie sa nemuselo zdržiavať voľbami a debatami v kongrese, lenže časť spoločnosti tiež prijala tieto reformy „na bodáky“. Osobitne na okrajoch ríše.

Mimoriadne nespokojní kvôli oslobodzovaniu im poddaných boli gruzínske kniežatá a jasnovel'možní poľskí páni.

Do oboch vnútorných konfliktov (ruského i amerického) sa veľmi aktívne zapojil Londýn i Paríž, poskytujúc nádej Poliakom i Južanom. Poliáci nakoniec dostali (tak ako po prepadaní Hitlerom v roku 1939) len morálnu podporu, no Južania aj pragmatickú. Londýn sa pri tom pokúšal proti Rusku vystrojiť medzinárodnú koalíciu, ktorej súčasťou sa mohlo stať Francúzsko, Rakúsko a aj Švédsko, zazerajúce na ruské Fínsko.

Keďže v prípade veľkého konfliktu by ruské baltské loďstvo mohlo byť opäť uzavreté v Kronštade (čo sa už udialo počas Krymskej vojny), dostal knieža Konstantin a námorný minister Krabbe zaujímavý nápad: Nemohli by Američania poskytnúť svoje „neutrálne“ prístavy ruským lodiam? Veď na paralyzovanie transatlantického obchodu Angličanov a Francúzov by vtedy postačilo 5–6 moderných ruských bojových lodí.

Washington bol ochotný takúto pomoc poskytnúť.

...pojem, ktorý dal sudetskú geografickú oblasť do súvislosti s jej nemeckými obyvateľmi, sa po prvýkrát zrodil až v roku 1866?

Vtedy sa zrodil aj pojem sudetský Nemeck, ktorý začal byť používaný príslušníkmi nemeckého národa a jazyka, žijúcimi v habsburskej monarchii a na historickom území českých krajov, ktorý slúžil na odlíšenie Nemcov z Čiech od Nemcov z alpských krajín.

A. Mikundová

Ako sa správali USA počas mníchovskej zrady a počas vojny? Zdvorilo povedané: „pamätihodne“!

Keď Hitler v roku 1936 porušil Versailleskú zmluvu a anektoval Porúrie a Sársko, USA mlčali. V čase Mníchova a pri obsadení Sudetov USA mlčali.

Keď Hitler v marci 1939 anektoval zvyšok Československa, USA mlčali.

Keď 1. septembra 1939 (spolu so Slovenskom) zaútočil na Poľsko, USA mlčali.

Keď 3. septembra Francúzsko, Austrália a Veľká Británia vyhlásili Nemecku vojnu, USA mlčali.

Americký mŕtvý chrobák sa význame pohol až o dva dni a 5. 9. 1939 USA vyhlásili v začínajúcej vojne neutralitu!!!

Reakciu nevyvolal ani vpád ZSSR do Poľska 17. 9. 1939, nasledovaný napadnutím Fínska 30. 11. 1939 (za čo bol Sovietsky zväz 14. 12. 1939 vylúčený zo Spoločnosti národov).

Keď 9. 4. 1940 Nemecko napadlo Dánsko a Nórsko, americký chrobák zostal neutrálny a neutralitu si zachoval až do 10. 5. 1940, keď Nemecko zaútočilo na Belgicko, Holandsko, Luxembursko a Francúzsko. Keď 10. 7. 1940 Luftwaffe zaútočila na V. Britániu a keď Rommelova armáda 11. februára 1941 vstúpila na pôdu Afriky, US chrobák bol stále neutrálny.

Až 11. 3. 1941 prijíma Kongres USA Zákon o pôžičke a prenájme (Lend and Lease Act), ktorý nahradil dovtedajšie zákony zakladajúce neutralitu USA a ktorý umožnil zapožičať alebo prenajať vojnový materiál a potraviny štátom, ktorých obranu prezident USA označil za životne dôležitú pre USA.

A last but not least... Kým v konflikte „fašista Hitler verzus demokrat Beneš“ sa USA z politického hľadiska zachovali „neutrálne“, potom, morálne povedané, o to agresívnejšie a zločinnejšie si voči nám počínali na konci 2. sv. vojny.

Len dva mesiace až dni pred nemeckou kapituláciou

(od 5. 3. do 25. 4. 1945) podnikli US (a britské) bombardéry desiatky náletov po celom území Česka. Ich cieľom však neboli nemecké vojská (také nálety boli vopred oznamované rozhlasom), ale české priemyselné centrá. Bomby padali, veľakrát opakovane, na Litvínov, Most, Kralupy, Neratovice, České Velenice, Česká Budejovice, Cheb, Ústí nad Labem, Roudnicu, Beroun, Kladno, Chomutov, Prahu a Plzeň.

Evidentným dôvodom týchto z vojenského hľadiska absolútne nezmyselných útokov bola likvidácia českého hospodárstva! Konkrétnym cieľom marcového náletu na Prahu v priestore od Letňan cez Prosek po Satalice bolo zničenie pražského priemyslu: len v Libni a vo Vysočanoch bomby zničili alebo vážne poškodili 60 fabrických objektov. V Plzni boli zlikvidované „strategické“ pivovary Urquell a Gambrinus a 25. 4. boli celkom zničené tamojšie Škodove závody. Obeťami angloamerických náletov sa stalo 12 tisíc českých ľudí.

Ak niekto namietne, že primárne nešlo o likvidáciu českej konkurencie (z hľadiska možného podielu na obnove zničenej nemeckej ekonomiky), ale o devastáciu sovietskej zóny – naše územie bolo v roku 1943 na Teheránskej konferencii spojencov (ZSSR, USA a V. Británia) venované spojencovi Stalinovi – USA a V. Británia teda likvidáciou hospodárstva svojho spojenca len dokázali, akými sú vierolomnými a zločinnými spojencami.

Už len tieto historické skúsenosti by mali súčasných politikov, ktorí hľadajú zabezpečenie vo forme účasti v medzinárodných paktach, presvedčiť, že záujmy západných veľmocí a ich chránencov neboli nikdy totožné: veľmociam bola vždy bližšia košeľ ako kabát a ich malí spojenci im prinajlepšom poslúžili ako bodyguardi na presadzovanie zločinných veľmocenských záujmov!

Podľa czechfreepress.cz, 1. 10. 2018

- **Bratislava 3:** Mária Kohnová 75 rokov.
- **Bratislava 39 pri SAV:** Irena Gregorová 81 a František Smolen 90 rokov.
- **Bojnice:** Elza Dadíková 65 rokov.
- **Banská Bystrica, Tr. SNP:** Elena Kotočová 99, Alžbeta Uhrínová 89 a Margita Krčová 86 rokov.
- **Banská Bystrica – Rudlová:** Mária Žilová 70 rokov.
- **Brezno 1:** Ing. Štefan Kováčik 60 rokov.
- **Čaňa:** Monika Kopasová 45, Margita Bittová 86, Helena Hřindová a Irena Ovsáková 65 rokov.
- **Detva:** Mária Ostrihoňová 91, Mária Ďuricová, Jozef Golian a Ján Krnáč 85, Jozef Vilhan 84, Štefan Náhlík 84, František Šufliarsky a Jozef Debnár 80, Ján Nosál 75, Milan Konôpka, Janka Mihalovičová a Anna Ostrihoňová 70, Štefan Bystriansky a Margita Dobrocká 65, Ladislav Slahučka 55, Milan Sarvaš 45 a Lenka Chlebničanová 35 rokov.
- **Dolné Vestenice:** Elena Kýtková 65 rokov.
- **Dunajská Streda:** Vlastimil Bránka 84 rokov.
- **Galanta:** Ján Vrabec 50 rokov.
- **Hniezdne:** Ing. Andrej Hlinka 65 a Alžbeta Dubjelová 91 rokov.
- **Horná Mičiná:** Anna Martincová 65 a Ignác Obrčian 70 rokov.
- **Hrušov:** Anna Bendíková 86, Anna Bendíková 75 a Daniela Pappová 65 rokov.
- **Jasenie:** Ing. Juraj Šteňo 85 a Jozef Bakoš 93 rokov.
- **Klenovec:** Margita Trnavská 89, Oľga Košútová 88, Pavel Dovala 82 a Zuzana Ďuriková 70 rokov.
- **Košice I. – Staré Mesto:** Jozef Halaj 94 a Michal Iman 93 rokov.
- **Kráľovský Chlmec:** Juraj Bimba 81 rokov.
- **Kremnica:** Emília Bialeková 65 rokov.
- **Lehota pod Vtáčnikom:** Zdenka Cipovová 82 rokov.
- **Likavka:** Katarína Škutová 55 rokov.

- **Lipany:** Anna Timčová 87 rokov.
- **Liptovský Mikuláš:** Anna Vyšná 95, Ing. Milan Hubka 80, JUDr. Anna Fiřtová 60, Nadežda Luptáková a Ľubica Chudovská 65 rokov.
- **Medzilaborce:** Milena Weichpartová 65 rokov.
- **Michal'any:** Helena Hutková 93 a Alžbeta Sedláčková 86 rokov.
- **Michalovce:** Anna Kobanová a Miroslav Monhart 84, Pavol Šaranič 88 rokov.
- **Miezgovce:** JUDr. Dušan Šišmiš 60 rokov.
- **Nitra – Horné mesto:** Viliam Babka 88, Alžbeta Kuková 87 a Jozefína Mařová 90 rokov.
- **Novosad:** Ondrej Petrus 75, Ján Džubanský 60 a Ing. Michal Sinčák 65 rokov.
- **Pezinok:** Anna Lovičová 94, Mária Markeová 91 a Alojz Sloboda 82 rokov.
- **Pliešovce:** František Slovák 75 rokov.
- **Poltár:** Darina Kapcová 85 rokov.
- **Prešov:** Ing. Demeter Lazorík 75 rokov.
- **Sečovce 2:** Júlia Čanigová 89 rokov.
- **Selce:** Milan Olej 80 rokov.
- **Sukov:** Mária Kačurová 93 rokov.
- **Slovenská Ľupča:** Vladimír Holáci 80, Želmíra Korónyová 95, Mária Fodorová 65, Blažena Bruchániková 85, Ján Giertli 75 a Boris Dobiš 55 rokov.
- **Spišská Nová Ves:** Cecília Macková 99 rokov.
- **Stará Kremnička:** Rozália Orságová 96, Magdaléna Pračková 82, Vojtech Nárožný 70 a Eva Ťažká 40 rokov.
- **Stará Ľubovňa:** Andrej Kičura 82 rokov.
- **Šaľa:** Irena Uhrínová 75 a Vladimír Zemko 45 rokov.
- **Tašul'a:** Anna Popovičová 80 rokov.
- **Tlmače:** Silvia Hladká 65 a Emília Červenáková 90 rokov.
- **Topoľčany:** Mária Markovičová 86 rokov.
- **Trebišov 1:** Alexander Bosnyak 82 a Peter Voľanský 30 rokov.

- **Trnava 1:** Ján Burian 70, Brigita Horanová 94, Ing. Mojmír Kovář 80, Eduard Polačik 70 a Jaroslav Žilák 91 rokov.
- **Turany:** Mária Čanádiová 80, Elena Hudryová 89 a Emília Revallová 87 rokov.
- **Uderina:** Jana Koklesová 55 rokov.
- **Veľaty:** Ing. Zdenek Priřšćák 60 rokov.
- **Veľké Kapušany:** Alžbeta Hrkeľová 85 rokov.
- **Želiezovce:** Helena Šantová 60 a Mária Bónová 75 rokov.
- **Žiar nad Hronom:** Silvia Mališová 65 a Gabriela Bulková 70 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme.

Gratulujeme

Dňa 20. októbra 2018 sa dožíva významného životného jubilea 80-tich rokov člen ZO SZPB č. 37 Bratislava-Petržalka plk. Doc. PhDr. Vlastislav Moř, CSC.

Svojou aktívnou prácou a osobnou iniciatívou veľkou mierou prispieva k činnosti základnej organizácie a k rozvoju priateľských vzťahov v nej.

K jeho životnému jubileu mu výbor a celá základná organizácia úprimne a srdečne želajú hlavne dlhé a dobré zdravie, šťastie a pohodu. Nech ešte dlho svojou vzácnu prítomnosťou teší všetkých, ktorí si ho vážia a ktorí ho majú radi.

* * *

Dňa 23. októbra 2018 sa dožíva 75-tich rokov člen ZO SZPB č. 37 Bratislava-Petržalka Ing. František Kasanický.

Výbor a celá základná organizácia mu k tomuto významnému výročiu želáme predovšetkým pevné a trvalé zdravie, šťastie, pohodu a životný optimizmus, ktorým obohacuje celý náš kolektív.

F. Kasanický je aktívny a iniciatívny, čím prispieva k našej úspešnej činnosti.

Výbor ZO SZPB

Odišiel náš priateľ, lúčime sa

Dňa 28. 9. 2018 sme sa na Národnom cintoríne v Martine rozlúčili so Štefanom Tichým, tajomníkom Oblastného výboru SZPB v Martine. Zomrel po krátkej a ťažkej chorobe vo veku 71 rokov.

Jeho odchodom strácame čestného, statočného, svedomitého, ústretového kolegu, ale aj priateľa, človeka s veľkým srdcom, ktorý mal rád svoju prácu, vedel vždy poradiť, inšpirovať a povzbudiť.

V mene oblastného výboru a ZO SZPB sa chceme úprimne poďakovať za prácu, ktorú

Štefan Tichý pre Zväz od roku 1998 ako člen a od roku 2012 ako tajomník oblastného výboru vykonal.

My všetci, ktorí sme ho poznali, budeme si ho pripomínať s úctou a vážnosťou.

Čeřt' jeho pamiatke a celožiivotnej práci!

ZO a OblV SZPB, Martin

Posledná rozlúčka

Dňa 1. septembra 2018 občania Hostia, členovia ZO SZPB Hostie, Zlatno, zo Zlatých Moraviec a Nitry sa naposledy rozlúčili so Štefanom Krajčom, najstarším občanom Hostia a čestným funkcionárom nášho Zväzu.

Náš Štefan sa narodil 15. marca 1923 v Hostí. Po skončení obcej školy pomáhal rodičom na malom hospodárstve. V roku 1944 sa zapojil do protifašistického odboja a až do oslobodenia obce bojoval v radoch partizánskeho oddielu A. Nevského v Tribečskom pohorí.

Po vojne pracoval celý život v miestnom lesnom závode a po absolvovaní včelárskej školy ako hlavný včelár až do odchodu na dôchodok. Bol jedným zo zakladateľov (1946) športovo spoločenského podujatia „Memoriál padlých parti-

zánov“ a jeho dlhoročným organizátorom.

Do SZPB vstúpil v roku 1967. Dlhé roky bol predsedom ZO SZPB Hostie a členom predsedníctva oblastného výboru SZPB v Nitre.

Za svoju poctivú a kvalitnú prácu, za aktivity pri rozvoji obce, bol ocenený mnohými čestnými uznaniami. ÚV ČSZPB/ÚR SZPB ocenili jeho statočnosť v boji proti fašizmu, jeho angažovanosť v rozvíjaní odkazu SNP v našom regióne medailou „Zaslúžilý bojovník proti fašizmu I. a II. stupňa“,

medailami kpt. J. Nálepku a M. R. Štefánika II. a III. stupňa a čestným titulom „Zaslúžilý funkcionár SZPB“. V marci t. r. pri príležitosti jeho 95. narodenin mu bolo udelené najvyššie zväzové vyznamenanie „Za vernosť“.

Čeřt' jeho pamiatke.

Jozef Havel

Navždy sme sa rozlúčili

- **Banská Bystrica – Fončorda, gen. I. Gibalu:** so 72-ročným Ing. Jozefom Beřkom.
- **Detva:** so 71-ročným Jozefom Ľalikom a so 77-ročným Karolom Šufliarským.
- **Dobřina:** so 72-ročnou Máriou Vilímovou.
- **Hunkovce:** so 71 ročným Jánom Čvirom.

- **Klenovec:** s 84-ročnou Annou Mlkvíkovou.
- **Likavka:** so 75-ročným Vincentom Kořtialom.
- **Medzilaborce:** s 80-ročným Václavom Brecíkom.
- **Zvolenská Slatina:** so 79-ročným Pavlom Žlnkom.

Čeřt' ich nehynúcej pamiatke!

Krst knihy SLOVENGBAT

Knihy SLOVENGBAT (Tak v operácii UNPROFOR nazvali Slovenský ženijný prápor.) tvorcov Bernarda Rošteckého, Štefana Jangla a Imricha Szabóa zaujímavo, aj na osobných vyznaniach jej aktérov, približuje konkrétne fakty o pôsobení slovenských ženistov v misiách UNPROFOR a UNTAES v rokoch 1993 až 1998.

Slovenský ženijný prápor pod velením plukovníka Ľubomíra Kolenčíka sa 1. mája 1993 prepravil na miesto dislokácie veliteľstva do mestečka Daruvar a na základňu v Lipiku v západnom Slavónsku. Slovenský kontingent bol uvedený do operačnej pohotovosti v najrozsiahlnejšej mierovej misii OSN – UNPROFOR na území bývalej Juhoslávie. Takmer okamžite sa naša jednotka stala najvýraznejšou posilou pre takmer 30 tisíc vojakov z 35 krajín celého sveta, ktorí sa snažili zastaviť krviprelievania na Balkáne. Slovenský prápor ženijného zabezpečenia pomáhal medzinárodným jednotkám pri plnení operačnej úlohy na rozsiahlom priestore celého Chorvátska a Bosny a Hercegoviny.

Na rozdiel od iných, slovenských ženistov mimoriadne pozitívne prijímali i domáci obyvatelia, bez ohľadu na národnosť. „Slovačka nema problema“ znelo vo všetkých priestoroch, kde sa zjavili slovenskí vojaci. Naše jednotky odmiňovali cesty, chodníky, polia, stavali mosty, opravovali a budovali cesty, vŕtali studne, stavali ubytovanie v táboroch, v zime sprejazdňovali komunikácie do dedín a miest, zabezpečovali konvoje s humanitárnou pomocou pre trpiace Sarajevo a stovky dedín v Bosne i v Chorvátsku, kde prebiehali kruté boje. Slovenskí vojaci v modrých baretoch a prilbách boli tou silou a komunitou, ktorá ľuďom dávala nádej a znamenali svetlo na konci tunela vo všade pretrvávajúcej bezútešnosti.

Knihy SLOVENGBAT približuje tieto i ďalšie zaujímavé informácie o Slovákoch, ktorí pred dvadsiatimi piatimi rokmi šli do vojnu zmietanej krajiny v mene nastolenia mieru a pomáhali ľuďom sužovaným vojnovým utrpením v ich najťažších životných chvíľach. Za účasti veliteľov a mnohých hostí, ktorí sa podieľali na úspešnom pôsobení tohto vojenského kontingentu, knihu slávnostne pokrstili v Palárikove. – vič –

Knihu pokrstili velitelia slovenských kontingentov: plk. Ľubomír Kolenčík, plk. Rostislav Šmehlík, plk. Štefan Jangl a spoluautori Bernard Roštecký (jeden z hovorcov Slovengbatu) a Imrich Szabó.

Knihy

Heydrich: Muž so železným srdcom

Prominentného nacistu Reinharda Heydricha prezývali pražský mäsiar a kat.

Šéf gestapa, ktorý naplánoval holokaust a riadil tajnú službu, sa stal zástupcom protektora Čiech a Moravy. Po sérii vrážd českých generálov a vlastencov dostali Slovák Jozef Gabčík a Moravan Jan Kubiš z hnutia odporu rozkaz Heydricha zabiť.

Knihy opisuje kariéru nacistu až po smrteľné zranenie. Zrodil sa brilantný román o akcii Antropoid riadenej z Londýna.

Filmové spracovanie románu Laurenta Bineta HHhH, oceneného Goncourtovou cenou, prišlo do slovenských kín spolu s prekladom knihy pod rovnakým slovenským názvom Heydrich: Muž so železným srdcom. Obrana č. 7/2017

Ruský vojenský komentátor o novom filme Dunkerque: „Oni nebojovali za vlast“

V júli sa dostal do siete filmových požičovní film anglického režiséra Christophera Nolana Dunkerque, ktorý dostal od zahraničných filmových kritikov vysoké hodnotenie. Napríklad deväť z desiatich na stránke Rotten Tomatoes ho považovali za favorita na získanie Oscara.

Film, ktorý bol zamýšľaný ako epický príbeh o hrdinstve, je o významnej epizóde 2. sv. vojny pre Nolanovu vlasť. Dunkerque hovorí o reálnych udalostiach: v máji 1940 bolo takmer 400 tisíc vojakov spojeneckých vojsk pritlačených do obkľúčenia nemeckou armádou vo francúzskom prístavnom meste Dunkerque, lenže počas operácie Dynamo (26. máj – 4. jún 1940) boli evakuovaní do Veľkej Británie.

Dopisovateľka RIA Novosti si film pozrela s vojenským dopisovateľom, veteránom bojových činností Alexandrom Chrolenom a dozvedela sa, prečo film vlastne znevažuje a nie chváli britskú armádu.

„Kdeže ste všetci boli?“

Túto výčitku na adresu britského letectva, znejúcu takmer pri prvých záberoch, adresuje jeden z evakuovaných vojakov svojmu rodákovi, zostrelnému letcovi, ktorého naložila civilná loď.

„Boli sme tam, kde bolo treba,“ odpovedá mu za zahanbeného pilota majiteľ plavidla. Čo aj tak nevyznieva, prečo sa za celý film objaví v obraze len tri stíhače, pričom evakuáciu prikrýva aj tak len jeden. Asi je to len vojensky nereálny a nelogický výmysel režiséra, ktorý nevie, že bez ochrany zo vzduchu by Luftwaffe vystrelala spojencov ešte na brehu, vysvetľuje Alexander Chrolenko.

Zo zemepisného pohľadu je Dunkerque od britských ostrovov vzdialený 68 km. Veľká Británia disponovala v tom čase dostatočným letectvom, a ak hovoríme o vzdialenosti, tak pre stíhač je to najviac 15 minút letu. Naopak, nemecké letiská boli v tom čase vzdialené stovky kilometrov. Čiže na boj mali úplne odlišné podmienky. Nemci boli limitovaní a Angličania mali všetky možnosti na dosiahnutie nadvlády vo vzduchu nad Dunkerque. Čo v skutočnosti aj robili. Za 10 dní operácie Dynamo zostrelili 140 nemeckých bombardérov, stíhačov ani nerátajme. Povedané inak, zostrelných bolo 14 nemeckých bombardérov denne. Lenže film to vôbec neukazuje. Vidíme len jeden bombardér, pričom nezostrelený. Stále po ňom ktosi páčil, no on si kamsi letel a letel,“ čuduje sa Chrolenko.

Nolan naložil aj britskému námorníctvu, ktoré bolo v tom čase najväčšie na svete. Do evakuácie bolo zapojených 600 vojnových lodí a veľkých civilných parníkov, lenže vo filme sú všetky námorné scény zobrazené jedným „Titanikom“.

„Chápem, že nakrúcať na nebi i na mori je ťažké a že si to vyžaduje veľký rozpočet. Keď však ukazujú loď, ktorá sa plaví akože z Dunkerque a ktorú bombarduje lietadlo, pričom

z provy jej visí kotevná reťaz, tak je to veľmi nepresvedčivé. Nech by sa to aj nedalo nakrútiť počas plavby, vyretušovať sa to pri dnešných technológiách naozaj dalo.

No a čo sa týka mora, tak tu je úplný nesúlad. V Dunkerque nebolo žiadne pozbíjané mólo, bol tu normálny prístav. Nie síce taký veľký, aby sa dalo okamžite evakuovať vyše 300 tisíc ľudí, ale prístav tam bol,“ konštatuje ruský expert.

Ak divák dokonca aj uverí, že tie tisíce ľudí sa dokázali za desať dní zázračne evakuovať bez potrebnej podpory zo vzduchu a od mora, zrodí sa mu otázka: prečo sa evakuovaní sami nebránili, veď mali plné palebné priemery munície, mali tanky, delostrelectvo?

„Treba mať na vedomí, že britská armáda ponechala na brehu 106 lietadiel, stovky tisíc ton pohonných látok, vyše 500 tisíc ton munície, 65 tisíc automobilov, takmer 2500 hlavných delostrelectva. Bolo to absolútne bojaschopné vojenské zoskupenie, ktoré vo filme stojí ako čínska Terakotova armáda v nehybných kolónach. A čo robí? Stojí a bez velenia čaká, pozerajúc na more. Vojak by to okomentoval. Ľudia bezmocne stoja a čakajú kedy ich zbombardujú. A keď potom na nich nalietava letectvo, vojaci sa okamžite hádžu do piesku, rukami si zakrývajú hlavy a vôbec sa neusilujú utiecť niekam do mesta. Veď Nemci do Dunkerque nevošli, Hitler predsa vydal rozkaz zastaviť útok,“ poznamenáva Alexander Chrolenko.

Svojich neopúšťame, len cudzích

Ešte viac ako historické a technické nepresnosti je vidieť neexistenciu jednoty vojakov spojeneckých vojsk. Nolanovi hrdinovia sú ustarostení len vlastným prežitím. Berú si obuv mŕtvych, nosidlá s ranenými nie kvôli záchrane bojového druhu, ale kvôli zabezpečeniu si miesta na lodi.

Najemotivnejším momentom filmu je scéna, keď sa vojaci pod obštelom v podpalubí obchodnej lode dohadujú koho vyhnúť na palubu na nezvratnú smrť, aby sa znížila záťaž. Voľba padne na Francúza, prezlečeného do britskej uniformy. „Žabožrúta“ sa zastáva mladý Angličan, lenže jeho ušľachtilá výzva: „Toto je nečestné, my sme spojenci!“ sa rozbieha o myšlienku, ktorá sa ako červená niť ťahá celým filmom: „Prežitie je špinavá vec.“ Pritom delenie na svojich a cudzích prebieha nielen podľa národností, ale aj podľa plukov a druhov vojsk, čo je v armáde z princípu nemožné, presvedčený je Alexander Chrolenko.

„Každý film je umeleckým dielom a umenie má niečomu naučiť. Idea je jeho základ. V tomto filme sa podľa mňa propagovala idea, že

prežitie je špinavosťou, doslova tak to tam zaznelo. Tak uvažujú tvorcovia filmu, lenže ľudia vo vojne tak neuvažujú a ani nemôžu, lebo by zahynuli. Vo vojne treba cítiť plece bojového druhu a je úplne jedno či je to Francúz, Brit, Rus alebo Nemec. Druhovú plece je základom prežitia a nie špinavosť niekoho založiť, vykopať cez palubu. Právě frontové bratstvo je fenomén, ktorý je vlastný všetkým armádám.

Vďaka, že si živý

Zdá sa, že jediný, čo trápi Nolanových hrdinov okrem fyzického prežitia, je hanba, ktorá ich, tak sa nazdávajú, čaká doma. V skutočnosti utečenú armádu doma vítali ako hrdinov. Príznačným je dialóg vojaka so starším Britom, ktorý víta evakuantov z Dunkerque s teplým a povzbudivým plecom „Ste chlapi!“ „Ale veď my sme to len prežili,“ odporuje mu vojak. „Aj to nie je málo,“ hovorí mu starec. V angličtine sa dokonca zachoval výraz „dunkerský duch“ (Dunkerque spirit), označujúci národné zjednotenie, ktoré vyprovokovala operácia Dynamo. Na pomoc vojakom vtedy prišli radoví Briti – majitelia 400 malých lodí. Tí z Dunkerque vtedy vyviezli 100 tisíc ľudí.

Hlavný kladný hrdina filmu je práve majiteľ civilnej lode. Vydajúc sa do Dunkerque spolu so synom povie významné slová: „Moja generácia rozpútala túto vojnu, prečo musia v nej hynúť deti?“ Vzťah k vojakom, ktorý na daný moment už osem mesiacov bojujú proti silnejšiemu nepriateľovi, ako k vystrašeným deťom, znižuje dôstojnosť britskej armády a pamiatku o jej hrdinoch,“ nazdáva sa ruský expert.

Nie za vlasť

Refrénom cez celý film sa nesie obraz vlasti, ktorú britskí vojaci vidia priamo z Dunkerque. Je tak blízko, že niektorí sa zúfalo pustia k nej doplávať.

Všetok, čo chcú hrdinovia Nolanova, je ponížená fráza zázračne zachráneného hlavného hrdinu: „Odvezte ma domov“. Zdá sa, že vojaci jednoducho nechápu za čo bojujú, hoci bojovať za Dunkerque mali ako za svoj rodný dom,“ presvedčený je Chrolenko.

„My Rusi máme nádherný film „Bojovali za vlasť“, kde sú ľudia pripravení zomrieť za svoju krajinu. V tomto prípade by sa hodil titulok: „Oni nebojovali za vlasť“.

Briti pochopili, že vlasť majú za chrbtom, že vlasť nemajú kde si v Číne, keď dokázali povedať: „Áno, táto vojna vôbec nie je naša“.

Vlasť mali 68 kilometrov za chrbtom. Prečo ju však nebránili už na tom brehu? Prečo si mysleli, že ak sa prepraví domov, že tam im ju bude jednoduchšie brániť? Hoci tam už Nemci nebudú bombardovať francúzsky Dunkerque, ale ich vlastné mestá, matky, ženy, deti. Briti sa naozaj pýšia operáciou Dynamo, lenže predmet ich pýchy je...

Podľa ria.ru, 20. 7. 2017

